

Samuel Bol
qu. 10. 11.

1161.

+ +

7. 10.) ff. de crimine lese majestatis
11.) ff. de damnabili extra matrimonium cohabitatione
12.) ff. de eade hominis
13.) ff. de incendio vi publica et crimine falsi
14.) ff. de crimine repetundarum ff.
15.) ff. de iudicio criminali
16.) ff. de assessoribus iudicii Co.
17.) ff. de procuratoribus et advocatis Jud. Crim.

Josephus Bol

	Præf.	Ref.
1. de ratiōe ditione eiq; iure	Caspr. Fieglerg	Aug. S. Lous.
2. de gorsu et gradū ditione cre- ditorum	Wils. Zylery	Balth. Benj. Jurepiz.
3. de purgacōe saxonica	Joad. Kerzerg	Franc. Henr. Hölbid.
4. de apud hō pethat. in iudicōi sexui fœmīno et p̄solumi et saxon p̄tente	W. Theod. Martini	Adam. J. Jacobi.
5. de iure p̄culior filiorumfam.	Mis. Frid. Zederng	Jo. Joad. Jurepiz.
6. de dōno revocabili	Andreas. Kiberg	Franc. Wina. G. J. J. J.
7. de p̄dō et h̄p̄p̄o quor	Mis. Frid. Zederng	Judofr. Beringerg.
8. disputat. an q̄d. imp. t̄p̄p̄o in cōt̄s. C. de f̄ct̄is p̄p̄p̄ate	Judofr. Zuevrg	
9. Collegium Criminales	Wern. Theod. Martini	
10. de iustitōe Crim	idem	Barthol. Angler
11. de transmissōe actorum	idem	Jo. Gabriel. Löffl.
12. de carcerib; et i; i; et abusu	idem	And. K. K. K.
13. de iuramentib;	Joad. Kerzerg	Judofr. Beringerg.
14. de iure retrovenditionis	Wils. Zylery	Jo. Joad. Jurepiz.
15. de iuramentib;	idem	Sam. J. J. J. J.
16. de iuramentib;	Caspr. Fieglerg	Barthol. Angler
17. de iuramentib;	Wils. Zylery	J. Frid. Josterg.
18. de iuramentib;	Joad. Kerzerg	Andr. L. L.
19. de iuramentib;	idem	Frid. Frid. Kolbe.
20. de iuramentib;	Georg. Melch. Thilo	Jo. J. J. J. J.
21. de iuramentib;	Caspr. Fieglerg	Jo. J. J. J.
22. de iuramentib;	Wils. Zylery	Paul. Conrad. M. M.

32.	de iure feriarum	Mis. Frid. Lederer	Herr. Carl. Hoffm.
33.	de actu & processu iuris dicit	W. Theod. Hartm.	W. Theod. Hoffm.
34.	de sequestro	idem	W. Theod. Hoffm.
35.	de iure quinquenniali	M. Frid. Lederer	W. Theod. Hoffm.
36.	de vicariis Rom. Germ. Imp.	J. A. N. N. N.	Mis. Hoffm.
37.	de fructibus	M. Frid. Lederer	Jo. Siegm. Hoffm.
38.	de iure mercatorum	J. A. N. N. N.	Cap. Arnold Hoffm.
39.	de rege Romanorum	Christoph. Hoffm.	Jo. David Hoffm.
40.	utrum qd. sibi violentus manus inferre possit?	Godofr. Hoffm.	David Gottlob Hoffm.
41.	de ditione caa data, caa non secuta	idem	Aug. Hansig Hoffm.
42.	de Notarij. eor. instrum.	idem	Jos. Georg. Hoffm.

Q. D. B. V.
COLLEGII CRIMINALIS PUBLICI
DISSERTATIO SEXTA

De
**CRIMINE REPE-
TUNDARUM, FRAUDATÆ
ANNONÆ, AMBITUS, PECU-
LATUS, SACRILEGII,**

Nec non,
DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.

Quam
Consensu Magnifici Jctorum Ordinis
in Academia Wittebergenſi

PRÆSIDE

VIRO NOBILISS., CONSULTISS., EXCELLENTISSIMO

DN. WERNERO THEODORO MARTINI,
J. U. D. & PAND. P. P. CELEBERRIMO, CONSI-
LIARIO SERENISSIMI ELECTOR. SAXON. CURIÆ ELE-
CTORALIS, CONSISTORII ECCLESIASTICI, FACULTA-
TIS ET SCABINATUS ASSESSORE GRA-
VISSIMO,

DN. Patrono, Præceptore ac Promotore maxi-
mè venerando,

Publicæ ventilationi exponit,

DANIEL CALOVIUS,

Marggrabovvâ-Pruffus.

In Auditorio Jctorum A. D. XIV. Junii.

WITTEBERGÆ, LITERIS MICHAELIS Wendt / Anno 1666.

V I R O
*MAXIME REVERENDO, MAGNIFICO,
AMPLISSIMO, EXCELLENTISSIMO*

DN. ABRAHAM CALOVIO,
D. P. P. PRIMARIO, CONSISTORII EC-
CLESIASTICI ADSESSORI, PASTORI AC
ELECTORATUS SAXONIÆ SUPERIN-
TENDENTI GENERALI,

DOMINO PATRONO PROMOTORI ET PATRUO
summâ observantiâ et atem piè, sanctèq, devenerando

Hæc

Devover

DANIEL CALOVIVS.

I. N. D. N. J. C.
DISSERTATIO CRIMINALIS SEXTA
De
CRIMINE REPETUNDARUM,
ANNONÆ AMBITUS, FRAUDATÆ, PE-
CULATUS, SACRILEGII, &c.

nec non
DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.
RESPONDENTE
DANIELE CALOVIO, Marggrabovvá-Prussô.
CAPUT PRIMUM

De
CRIMINE REPETUNDARUM, SEU
PECUNIIS REPETUNDIS.

*Ad Tit. Digest. & Codicis de Lege Julia Repe-
tundarum.*

SUMMARI A.

1. Connexio.
2. De crimine Repetundarum inter varias Romanas Leges eminent L. Julia à C. Julio Cesare lata.
3. Criminis Repetundarum descriptio.
4. Præcipuè Lege Julia Repetundar. notatur Magistratus vel Judex pecuniam accipiens, quo magis aut minus judicis officio satisfaciat.
5. Jure quoq; Divino prohibetur Judex munera capere ad oppressionem innocentium.
6. Quenam sit differentia inter Munera & Xenia, Xeniola, esculenta & potulenta judici oblata.
7. Lex Julia non saltem pertinet ad Magistratus Provinciales Romanorum, sed & urbanos & Mu-

Ecc

& Mu-

- Et Municipales.*
8. Barrataria quid, Et quis Judex Barratarius, Nummarius, Sordidus Et c.
 9. Cum quibus criminibus hoc Repetundarum crimen sit commune Et familiare.
 10. Dupliciter sordibus maculatur Judex, Et pecuniam ab invito extorquendo, Et eandem à volente accipiendo.
 11. Sordidus judex evadit, non solum pecuniam donatam accipiendo, sed ex alio quoque contractu commodum captando locationis, venditionis, Et c.
 12. Sordidus reus est quisvis judex, si pecuniam accipiat, sive ordinarius, sive arbiter, sive causa civilis sit, sive criminalis, sive contra justitiam peccet, faciat, committendo vel omittendo.
 13. Vel ob minutissimam quantitatem Judex hujus criminis Reus est.
 14. Extra Xenia Et Esculentia vel uno nummo peccatur à Judice, quod animus hic consideretur.
 15. Obstat. l. 6. §. 2. in f. ff. D. leg. Jul. qua conciliatur.
 16. Intellectus §. 1. l. 7. ff. de l. Jul. repet.
 17. Uxoris donationes in maritum collatae, non debent esse immodicae.
 18. Quaestiones quatuor circa hoc crimen.
 19. Rationes pro quaestione prima.
 20. Rationes decidendi quaestionis secundae.
 21. Pro tertia quaestione affirmativa rationes.
 22. Rationes decisivae quartae quaestionis.
 23. Si Judex post latam sententiam munera accipiat.
 24. Negativa communis.
 25. Dissentiens opinio Antonii Matthaei.
 26. Sententia media.
 27. Quomodo ad hoc crimen pertineat falsum testimonium.
 28. Num Tutores Et Curatores sordibus corrupti ad hanc pertineant Legem Jul. repetund.
 29. Ob munus publicum quis hanc lege teneatur.
 30. Comites Et Ministri Judicis tenentur quoque hac lege.
 31. Centuriones Et milites male circa pecuniam versantes publicam

Blicam hanc lege tenentur.

munera accipiendo.

32. *Quomodo Legati repetundarum crimen incurrant*

33. *Pœna hujus Criminis Civilis & Criminalis.*

R Criminibus Publicorum Judiciorum restant adhuc nonnulla, quæ libris ff. & Cod. recensentur, De quibus nunc capto ordine, & de singulis quidem separatim, erit nobis breviter differendum. Primum inter ea est *REPETUNDARUM Crimen, seu de Pecuniis repetundis*, De hoc Romani varias habuerunt LL. quas recensent partim alii, *Sigonius, Anton. Matthæus d. criminib. ad lib. 48. ff. tit. 8. cap. 1. n. 1.* Nos contenti sumus *Lege Julia à C. Julio Cesare lata*, cujus mentionem faciunt *rubricæ ff. & C.* Et est quidem *Delictum publicorum judiciorum*, quo *Judex, vel ille, qui Magistratum gerit, vel qui alii cuiuspiam officio publico præest, sordibus & pecuniâ aliis re donis corruptus, vel sine officii transgreditur, vel minus eidem satisfacit.* Nimirum *Lege Julia* potissimum hæc improbantur facta: (1) *quando ille, qui aliquam potestatem habet, pecuniam ob judicandum vel decernendum acceperit: eo nempe sine, quo magis aut minus quid ex officio suo faceret. l. 3. & 4. ff. de leg. Jul. repetund.* Et *urbani quidem Magistratus ab omni sorde abstinere jubentur, nec plus dono vel munere in anno accipere, quam aureorum centum l. 6. §. 7. in si. ff. De leg. Jul. repetun.* Quod *Jus civile* concors etiam est *divino*, quo prohibitum est, ut *Judex munera accipiat ab iis, quibus justiciam debet administrare, quia munera excacant oculos sapientum ac pervertunt verba justorum. Deut. 16. 1. Reg. 8. Paralipom. 18.* adeo, ut *Ethnici crediderint & Deos flecti & donis placari potuisse, secundum illud: Munera, crede mihi, placant homines, Deos q̄.* Ubi tamen non negligenda venit differentia inter *Munus*, quod offertur *Judici*, & *Xenium* vel *Xeniolum*. Quod si enim *Xenium* aliquod offeratur *Magistratui* in signum revere-

Ecc 2

ren-

rentiæ, amoris, tanquam hospiti vel circa actum inaugurationis, illud ad hoc crimen pertinere non videtur, cum Xenia non sint producenda ad munus qualitatem, Concepta est hanc in rem l. 6. §. 3. ff. de offic. proconsulis, quæ ita habet: *Non vero in totum Xenia abstinere debet Proconsul, sed modum adicere, neq. morosè in totum abstineat, neq. avarè modum Xeniorum excedat, secundum illud proverbium, ἕτερον ἄνθρωπον, ἕτερον πᾶν, ἕτερον πᾶν, neq. omnibus, neq. quovis tempore, neq. ab omnibus, nam valde in humanum est, à nemine accipere, sed passim, vilissimum est, & omnia, avarissimè. Et quod mandatis continetur ne donum vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, accipiat, ematve quid, nisi victus cotidianè causâ, ad Xenia non pertinet, sed ad ea, quæ edulium excedant usum. Vide Dionnisiu Gotofredum in not. ad l. 6. ff. de offic. procons. Quamvis verò hoc iudicium propriè videatur à Romanis saltem applicatum fuisse ad solos Magistratus Provinciales, qui mittebantur in Provincias Romanæ ditioni subiectas, illud tamen etiam ad Urbanos, imo ad municipales & omnes, qui officio & ministerio publico præsunt, extendi verius est. l. 1. §. 4. 6. §. 2. l. 7. l. 9. ff. De l. Jul. repetund. Et hoc crimen, quo Judex, ut male iudicaret, corrumpitur, à Criminalistis barbaro vocabulo dicitur *Barrataria*, quod *Iustitiam*, quæ est anima civitatis *barractet*, id est, *permutet iustitiam pecuniâ*: & Judex vocatur *Barratarius* & antiquis Iudices corrupti dicti sunt etiam *Sordidi*, *Nummarii*, *Mercenarii*, *Donivori* & *Fabas edentes*. Boss. in tit. d. off. corr. judic. Tiber. Decian. l. 8. c. 33. n. 9. Petr. Theodor. Coll. Crim. disp. 9. t. 1. lit. A. Ubi illud ipsum confert *Crimini Laese Majestatis*, *Simonis*, *assassinis*, *Sacrilegii*, quo peccetur contra Deum,*

10 *iustitiam*, *proximum*, *conscientiam*, & *officium* & c. Et ut de Sordibus Magistratus pergamus aliquid dicere: Ille videtur duplici modo hoc crimine maculari (1) ab invito aliquid prætextu juris extorquendo l. 1. l. 2. l. 4. §. C. ad l. Jul. repetund. l. 1. ff.

1. ff. d. concuss. l. quod evitanda C. d. condict. ob turp. causam de qua concussione habebimus circa crimina Extraordinaria, cum & à privato committatur; (2) præcipuè verò Repetundarum crimen incurrit, si à volente & eo quidem, de cujus causa disceptatur, commodum aliquod percipiat, eo sine, ut pro eo in illius favorem sententiam pronunciet. l. 3. § 4. C. ad L. J. Repet. t. i. ff. cod. Novell. 8. c. 1. § 7. l. ult. C. d. re militar. Ad quam corruptionem & sordes non solum illud refertur, si iudex revera donum aliquod pecuniâ solutâ & numerata accipiat, sed si quovis modo emolumentum sentiat, Si nempe Litigans Creditor sit Judicis, eiq; debitum remittat, Ei pecuniam gratis det mutuam, aut alio quopiam contractu locationis, venditionis, Judici gratificetur, ejusque benevolentiam capiet. l. 2. § 3. d. Calumniat. Menoch. c. 342. n. 36. l. pen. ff. ad l. Jul. rep. cujus verba hæc sunt: Eadem lex venditiones, locationes ejus rei causâ pluris minorisve factas, irritas facit, impeditq; usucapionem, prius quam in potestatem ejus, à quo profecta res sit hæredisve ejus veniat. Nec ulla hic facienda est distinctio inter officium Judicis Nobile vel mercenarium, nec qualis sit causa, quæ agitur, num Civilis vel criminalis, nec Inter Judicem Ordinarium, vel Arbitrum, vel delegatum, neq; etiam num committatur faciendo & malè judicando, vel omittendo, & sententiam non ferendo, vel alium iudicem subornando, protelando &c. Omnibus enim modis, si iudex pecuniam acceperit, vel commodo inhiaverit, fines officii est transgressus, cujus erat potius, omnem suspicionem cane pejus & angue vitare, & prout loquitur Novella 18. c. 10. immobilem esse ut columnam in custodienda suâ integritate versis, si quis c. rev. 3. q. 9. Lex nempe Julia de repetundis præcipit, ne quis ob iudicem arbitrumve dandum, mutandum, jubendumve ut iudicet: neve ob non dandum, non mutandum, non jubendum, ut iudicet, neve ob hominem in vincula publica conjicien-

dum, vinciendum, vinciride jubendum, exve vinculis dimitten-
dum, neve quis ob hominem condemnandū, absolvendūve: neve ob
litē & stimandam, iudiciūve capitis, pecuniēve faciendū, ali-
quid acceperit l. 7. pr. ff. de leg. Jul. Repet. Qualege vivis qua-
si coloribus Iudicis partes satis videntur delineatā &
13 expressā. *Dionis. Gotofred. ad b. l. lit. b.* Nec quantitas, quæ
capitur, est hīc consideranda, nec persona quæ dat, modo
sit extranea, Lex enim à nullo neq; ullam quantitatem capere per-
14 mittit l. 7. §. 1. ff. ad l. Jul. repetun. Et hoc adeo verum est, ut do-
ceant nonnulli extra Xenia & esculenta & potulenta, quæ intra
proximos dies prodigi & consumi possunt, crimen hoc vel uno num-
mo contrahi posse ab extraneo: Quod magis in his delictis volun-
tas peccandi sit consideranda, quam modus, & quid, non quantum
admissum, foret. *Anton. Matthæus d. criminib. ad lib. 48. ff. tit. 8. cap.*
15 *1. d. pecun. repet. n. 10.* Nec huic sententiæ ratione quantitatis
obstat l. 6. §. 7. in fin. ff. De leg. Jul. repet. ubi, in anno permissum est
accipere, non plus, quam aureorum centum. Explicat hanc le-
gem l. 18. ff. d. Officio Præsidi. quod intelligenda sit de Xeniiis
& esculentis. Quamvis non contemnenda sit *Wesenbecii*
interpretatio, quam habet in *π. ad b. t.* Quod extra officium
etiam omnibus sordibus Magistratus abstinere debeat,
neq; plus doni in anno accipere, quam forte 10. aureo-
16 rum. Et ita quoq; intelligendum esse §. 1. *Apparet l. 7. ff. De*
leg. Jul. repe. ubi dicitur: quod ab Exceptis personis in infinitum
capere liceat Iudici munera, nempe à Sobrinis, consanguineis, uxore:
Nimirum non permittit lex à conjunctis personis dona-
tum lumere in infinitum, ratione & intuitu officii, nam ex
aliâ etiam ratione Magistratus judicare nequit in causis u-
xoris vel conjunctarū personarū, Sed loquitur illa de ca-
su extra rationem officii, cum verisimile sit non corrup-
pendi animo donare, sed dignitatis juvandæ. *Harprecht. ad*
17 *§ fin. Instit. d. Publ. Judic.* Ubi tamen circa donationes ab uxore

re factas tenendum, quod illæ permittantur L. Julia repetundarum quidem in infinitum, quod tamen de immodicis non putant intelligendum esse, quod illæ sint prohibita l. 31. §. si Vir ff. d. donat. inr. Vir & ux. Gotofred. in not. ad l. 7. §. lit. D. Sigismund Flach/Colleg. Crim. Disp. 10. th. 52.

Quæri circa munera, quæ Magistratui vel Judici dantur, hic solet. (1) Numne & Magistratus Crimen repetundarum committat, quod L. Julia vindicatur, si nihil promiserit, quod velit ipsius partibus favere, qui donat? Vel (2) si sola sit promissio muneris facta, & spes lucri, ob quam commotus Judex sententiam tulit, vel quid aliud fecit, vel non fecit, quod ipsius officii esset vel non esset? (3) Num legem incurrat, si acceperit quidem, sed id, cujus gratiâ accepit, non præstitit, & nihilominus juste judicaverit? (4) An intersit inter bonam vel malam causam, & Num & ille impingat Judex, qui munera accipit ab eo, cujus litem videt esse bonam & fundatam satis? Et ad omnes has quæstiones, secuti, com-
munem Dd. & Criminalistarum opinionem, Affirmativè respondemus. Quod enim primam attinet, Tacita videtur hæc inesse conditio, quæ in futurum concepta firma habetur l. 6 ff. d. leg. 1. Nec interest, an Magistratus simpliciter accipiat pecuniam, vel expressè promittat, se hoc vel illud contra officium suum facturum aut omisurum. Menoch. d. A. J. Q. c. 342. n. 28. l. 1. & seqq. ff. ad l. Jul. repet. Vide Bosium d. official. corr. n. 2. Petr. Theodor. Coll. crim. disp. 9. th. 1. lit. B. Ad secundam, nil accedere solida rationis opus est, cum jam circa hoc crimen à nobis fuerit demonstratum, quod non quantitas hic consideretur vel ipsa pecunia l. 7. §. 1. ff. h. t. sed animus corrupti Judicis. Bald. in l. venales C. quando prov. non est necesse. Similis ratio militat pro quæstione Tertia: quod non opus sit per fecisse id, cujus gratiâ pecuniâ data est; cum sola acceptio Lege interdicta crimini Repetundarum nomen det, & locum faciat pænæ L. Julia; nec

- nec excusari potest accipiens, etiam si eum postea poeniterit, & factum, ob quod pecuniam accepit, implere recusaverit. *Bald. in aut bent. sed novo jure C. d. poen. jud. qui mal. judic. Decian lib. 8. c. 6. n. 36.* Cum & tunc Judicem hujus Criminalis asserant Reum Criminalista, si pecuniam accepit, non ut male, sed justè judicaret vel rectè officio suo fungeretur: quamvis bene officio functus sit. *Harprecht. ad §. 7. Inst. d. Publ. jud. n. 10. l. 1. §. bestias d. postul. ult. C. ad L. Falcid. Menochius tamen illud limitat, si retineat Judex quod accepit, secus,*
- ²² *si restituat poenitentia ductus ante sententiam.* Quod denique Quarto: Causam concernit, nullam discriminis rationem invenio, cum utroq; casu impingat Judex in legem, quæ expresse vetat accipere, quo magis vel minus officium faceret, & turpiter illud quoq; datum censetur, quod in bona causa, si enim litigans videt eam esse justam, quare dat. Unde Sapientissimus Plato: *Tutius est Legibus obtemperare dicentibus, nulla pro Patrie ministerio esse munera suscipienda: & Magistratus non magis debet orari de iis, quæ æqua sunt, quam exorari in ea, quæ iniqua.* Cato. *Vide Anton. Matthæum tit. 8. d. pec. repet. num. 7. Sigismund. Flacch. Colleg. crim. disput. ult. tb. 45.*
- ²³ Magis dubia circa Judicem vel Magistratum illa est quaestio: *Num Judex crimen Repetundarum incurrat, si post latam sententia pecuniam vel munera acceperit, non ut faceret officium,*
- ²⁴ *sed postquam fecisset?* Et illud quidem Negant Dd. & Criminalista communiter. *Bartol. in l. Aquil. d. donat. Zasius in l. 35. n. 20. d. reb. Credit. Tiber. Decian lib. 8. cap. 40. n. 9. Menochius Farinac. & alii à Petro Theodorico & Anton. Matthæo allegati Autores.*
- ²⁵ Sed contraria opinio arridet *Antonio Matthæo ad lib. 48. tit. 8. d. pec. repetun. cap. 1. n. 8. ob. l. ult. C. b. t. l. 4. ff. eod. l. i. ff. d. calumn.* Quod lex generaliter vetet, ne Judex munera sumat, quod si remunerari liceret Judices, illi inescati lucri spe darent lites secundum locupletiores potius, quam secundum pauperiores, & quod
- remu-

remuneratoria donatio etiam sit donatio. Existimo tamen, di- 26
 stinguendum esse, num ante sententiam sit promissa pec-
 unia, & post sententiam data, & Legem incurrere certum
 est, casu hoc iudicem: Vel num ante sententiam nulla pro-
 missione facta oblatum sit aliquod munus Judici pro ex-
 antlato labore, & lite quidem penitus sopita, nulloque
 amplius residuo remedio suspensivo Leuterationis vel
 appellationis: Et hoc casu, quamvis Judex melius faciat
 ad evitandam suspicionem omni proorsus abstinendo mu-
 nere, illum tamen pœnam Legis, si accipiat, incurrere non
 arbitror, cum lex, quæ prohibet, ne accipiat, de futura
 sententiâ sit concepta in verbis: *ne quis ob iudicem dandum,*
mutandum, in vincula conjiciendum, condemnandum, absolven-
dum: quæ verba futurum, non præteritum continent
 tempus. Et tantum etiam de Magistratu vel Judice, qua-
 tenus hoc crimen Repetundarum incurrat. Præter Ma- 27
 gistratum, quatenus jus dicit, etiam Lege Juliâ porro (2)
 notatur Judex: *Si ob denunciandum, vel non denunciandum te-*
stimonium pecuniam acceperit. l. 6. ff. de leg. Jul. repetund. in pr.
 Quamvis alii ad hanc quoq; legem trahant, si non Magi-
 stratus tantum, sed etiam privati ob negotium facien-
 dum, vel non pecuniam acceperint *l. 2. ff. d. calumniator.* Ve-
 rum non puto esse confundendam materiam de calumnia-
 toribus, falso, & concussionione. Quod enim de testimonio fe-
 rendo hic dicitur, explicant de eo, qui ratione officii ad
 istud compellitur. Secus enim est in eo, qui extra officii
 causam quid accepit. Qui quidem turpiter accipit, & de-
 concussionione tenetur, non verò hoc crimen incurrit, *Petr.*
Theodoric. Coll. Crim. disp. 9. th. 1. lit. G.

IV. Porro quæritur, quid intelligatur per illa verba in 28
l. 1. ff. De leg. Jul. Repetund. in Potestate vel Curatione. Numne & cri-
men Repetund. committant, Tutor, Curator, si pecuniâ corrupti

Fff

quid

quid contra officium suum fecerint. Et sordide quidem & hos se gerere extra dubium est, si pecuniâ corrupti contra officium fecerint, l. 7. §. 8. *vers. ceter. ff. d. minorib. l. 7. §. 2. ff. d. administrat. tut. l. 3. §. nunc videamus ff. d. susp. Tutorib.* Verum quod illi hoc crimen repetundarum incurrant, negamus cum Sigismundo Flach / *Colleg. Crim. disp. ult. tb. 48. & Petr. Theodor. Coll. Crim. disp. 9. tb. 1. lit. D.* cum potestas Tutoris & Curatoris non publicum jus faciat, sed privatum l. 10. *C. d. excusat. l. 3. d. jur. immunit.* Per Curationem vero hoc loco intelligitur Curator Reip. l. final. *d. off. adfessorum l. 37. ff. d. paet.*

29 V. Tenetur Lege Julia Repetundarum, qui opus publicum acceptum tulerit faciendum, frumentum publice dandum prebendum, apprehendendum, sarta tecta probanda, antequam perfecta & prestita lege forent. l. 7. §. 2. *Illud ff. b. r.*

30 VI. Ex hac lege quoq; iudicium datur in Comites Iudicum l. 1. & 5. *ff. b. r. l. 1. §. 1. C. b. r.* Nihil enim refert, an aliquis ipse pecuniam acceperit, vel alii dare iusserit, vel acceptum suo nomine ratum habuerit l. 2. *ff. d. Calumniat. Sigismund. Flach / Coll. Crim. disp. ult. tb. 53.* Præses nempe Provinciæ & Magistratus Provincialis non solum ex suo delicto tenetur, sed & suorum & Comitum, itineris & ministrorum, cum illius sit: *eligere fidos, observare suspectos, coercere corruptos.* Vide plura hac de re apud Anton. *Mattheum tit. 8. d. pecun. repet. l. 48. cap. 1. n. 6.*

31 VII. Nec vero solum hac L. Repet. Juliâ Magistratus & Iudices tenentur, sed & MILITES, si falsum numerum militum retulerint. l. ult. *S. pro limitaneis C. d. off. pr. Afr. item Centuriones, qui ob militem legendum mittendumve as accipiunt l. 6. §. 2. leg. Jul. ff. b. r.* Wann die Kriegs-Officirer mehr Soldaten angeben als sie haben / und den Sold vor voll empfangen. Et quæ aliæ sunt fraudes, quæ ab his hominum generibus solent & technæ fabricari.

VIII. Deniq; & ultimo in hanc Legem impingunt Legati sive Principis sive Reip. alicujus, si sordibus corrupti eorum, à quibus sunt missi, negotia fraudulenter expediunt, Quod non saltem verum est de Legatis ad hostes, sed & pacis tempore ad alia commissa negotia expedienda. Quod etiam extendit *Anton. Mattheus* ad eum casum, quo à Municipiis quis Legatus est. *diēt. tit. 8. d. pec. repet. cap. 1. n. 3.* & quam acerba pœna manserit Legatos sordibus corruptos passim testantur Historicorum monumenta. *Valer. Max. cap. d. abstinent & contin. Xenophon. lib. 7. Hermol. Barb. d. Rep. Vener.* Quamvis huc trahi non possint illa munera, quæ Legatis Principum & Rerump. honoris, moris & benevolentia testandæ erga Principalem offeruntur. Vid. *Schönborner. lib. 3. Polit. c. 18.*

Attingenda nunc paucis pœna est: Hæc vel pecunia-
ria, est, vel Corporalis. Illa est *quadrup. restitutio l. 1. § ult. C. b. t.* de qua num cedat fisco vel parti. Vid. *Tiber. Decian. l. 8. c. 39. Bocer. class. 4. disp. 16. t. b. 9. item Anton. Mattheus. cap. 2. d. pœna. n. 4. § 5.* Hæc vero corporalis est, extraordinaria *l. 7. §. ult.* Hodie ex lege repetundarum extra ordinem puniuntur, & plerumq; vel exilio, vel etiam durius prout admiserint, quidem si ob hominem necandum pecuniam acceperint, vel licet non acceperint calore tamen inducti interfecerint, vel innocentem, vel quem punire non debuerant, capite plecti debent, vel certo in insulâ deportari & c. Vid. *Pet. Theod. Coll. cr. disp. 9. t. b. 1. lit. H. Sigismund. Slachy. Coll. cr. disp. t. b. 58.*

CAPUT SECUNDUM

DE CRIMINE FRAUDATÆ ANNONÆ.

Ad Legem *Juliam ff. DE ANNONA. § §. penult. Instit. de Public. Judiciis.*

SUMMARI A.

1. Maxime Reip. interest, ut in eâ
caritas annonæ ejusdemq; flagellatio, qua ideo Crimen publicum est, summopore evitetur,
Eff 2

1. *Annona nomine quanam veniant. Et quanam sit Militaris, que Civilis.*
2. *Annona nomine quanam veniant. Et quanam sit Militaris, que Civilis.*
3. *Crimen hoc ad utramq; se porrigit.*
4. *Contenta L. Julia de annonâ.*
5. 6. 7. *Quibus modis variè crimen annonæ committatur.*
8. *Nomina varia eorum, qui annonam flagellant.*
9. *Monopolium species maxima est Flagellationis annonæ.*
10. *Monopolia LL. publicis & Recesibus Imperii prohibita.*
11. *Parum observantur, sed non sine detrimento Reip. hæc Leges.*
12. *Constitutio Carol. V. de monopolis.*
13. *Monopolium exercentem denuncians, vel deferens, quartam partem lucratur bonorum illicitorum, si vero complex & correus fuit, nullam incurrit pœnam.*
14. *Servi, mulieres, famosi, ob publicam utilitatem in hoc crimine admittuntur ad accusandum.*
15. *Fruementum & Vinum à rusticis emere, quod nondum*
- natum est, species est monopolis: si fraudulenter fiat.*
16. *Monopolium matrem habet avaritiam, filiam caritatem annonæ.*
17. *Plura exempla criminis fraudatæ annonæ.*
18. *Flagellatio annonæ militaris.*
19. *Generaliter rei sunt annonæ, qui ex raritate caritatem affectant.*
20. *Falsis mercibus utentes & mensuris & falsi & annonæ crimen committunt.*
21. *Sacris literis hoc crimen valde improbat.*
22. *Num Principi liceat monopolium exercere.*
23. *Quomodo Monopolium Privatis concedi possit.*
24. *Necessitate urgente compelli quis potest, ut res justo pretio vendat.*
25. *In bene constitutis Rebus, certi sunt, qui annonæ curam gerunt, Viri, & qui fuerint Romanis?*
26. *Non desunt Aediles, Cereales civitatibus & Emporiis Germaniæ.*
27. *Judex annonæ curam negligens punitur Recesib. Imper.*

- 100 Markk löstigs Gölbes. *ad capitalem extendi potest.*
 28. *Pœna annonæ criminis Reo- rum de Jure civili.* 30. *Pro cuiusq; loci consuetudine Pœna annonæ fraudatæ est arbitraria.*
 29. *Si cum falso concurrat etiam*

Quatenus Reip. interest, ne Commerciorum usus an-
 nonæ caritate & flagellatione turbetur, & privato-
 rum commodum & lucrum totius civitatis salutis antefe-
 ratur, eatenus non immerito LL. Romanis Catalogo & se-
 riei publicorum criminum & illud annumeratur, quod
 dicitur *Annonæ*, vel melius *fraudatæ* vel *flagellatæ*. l. i. ff. d. Pu-
 blic. Judic. §. penult. *Institur. eod.* Circa cuius criminis per bre-
 vem ventilationem præmittimus, quod vocabulo *annonæ*
 omnia ea contineantur, quæ ad *victum humanum* pertine-
 re videntur, in specie vero illa, quæ militibus erogaban-
 tur, t. l. C. d. *erogatione militaris annonæ*. ubi illa omnia Annonæ
 nomine veniunt quæ militibus Romanis erogaban-
 tur expeditionis tempore *panis, vinum, acetum, lardum, caro,*
 l. 1. C. eod. *paleæ* l. 2. C. eod. *Et hæc annonæ id est victualia, quæ militibus*
dabantur in specie dabantur, nec licebat militibus pro iis prætia ca-
ptare: neq; licitum erat propter anni abundantiam oblata negligere,
ac postea impostis pro necessitate rerum pretiis repudiata taxare
 l. 7. C. d. *erogat milit. anno. quemadmodum etiam ille, cui erogatio*
annonæ concedebatur, jurare debebat se pro justitia ratione injun-
ctam sibi sollicitudinem exacturum, & singulis militibus debitam
portionem sine ullo dolo & fraude enumerare. l. 16. C. eod. Verum
 hoc crimen generale est, de quo loquimur, nec solum an-
 nonam completitur militare, id est ea, quæ ad Exerci-
 tus comearum & victum pertinent vulgo *Proviant*, sed
 & ad annonam Civilem tempore pacis, *Vid. t. l. 24. in lib. 12.*
 C. de *annonis Civilibus*. Tota nempe *Lex Julia de Annonæ* eò
 tendit, ut puniat eos, qui contra annonam fecerint, socie-
 tatemve inferint, quo annonæ carior fiat l. 2. pr. ff. De L. Jul.

- 5 *d.annon.* Quod ita intelligo & explico, *si quis sit, qui ea, qua ad victum hominum in Rep. quotidie sunt necessaria, uti sunt frumentum, oleum, vinum, aromata, sal, fenū, &c.* eo sine colligat, sibiq; reseruet, nec in usum hominum vendat, ut pretium
- 6 eo majus sibi accrescat. Wann einer die Wahren auff Theuerung hält: und ein Korn und Wein-Jude wird. Quod quidem simpliciter de omni mercatore verum non est, si nolit rem eo pretio vendere, quod est commune, si aliud ejusdem generis suppetat in Rep. sed tunc potissimum hoc crimen committi arbitramur, si datā hoc fiat operā, si nempe societates ineantur & victualia emantur eo sine, ut carius vendantur, & annonæ caritas fiat, *si quis naves retineat vel nautam aut dolo malo faciat, quo magis detineatur l. 2. §. 1. ff.*
- 7 *De leg. Jul. d.annon.* Peccant contra annonam & illi, qui grano, quod in civitatem invehitur, pretium statuunt l. 3. §. 1. ff. d. l.
- 8 *Jul. d. ann.* Et qui annonæ injuriam intulerunt, variis nominibus fuerunt insigniti *Dardanarii, Venalitarii, Annonarii, Pantopola, Seplasiarii l. 6. ff. d. extraor. crim. l. 37. ff. d. pœn. Alciat.*
- 9 *in l. merc. app. ff. d. V. S. Harprecht. §. 11. J. d. P. Jud. n. 20.* Nec male trahimus huc illos, qui *Monopolia* exercent de quib. extat. *l. un. C. de monopolis in pr. Jubemus, ne quis cujuscung. vestis vel piscis vel pectinum fortè, aut echini vel cujuslibet alterius ad NE. victum vel ad quemcung. usum pertinentis speciei, vel cujuslibet materis, pro suâ autoritate, vel sacro jam elicitio aut in posterum eliciendo rescripto aut pragmaticâ sanctione vel sacra nostrâ pietatis adnotatione, monopolium audeat exercere. Quæ monopolia quoq; LL. Publici Imperii prohibita sunt Reformatione guter Policey Anno 48. & 77. Cap. die Monopolia §. wiewohl.* Et dicuntur quidem monopolia, quando penes unum est vendendi potestas rem aliquam, que communi usui inservit, ut ille
- 11 *solus pro arbitrio pretium statuatur, vendat. Quorum monopoliorum prohibitio quemadmodum saluberrimis LL. publi-*

publicis est prohibita, ita tamen eorum prohibitio cum magno Reip. detrimento obsolevisse videtur *Treutl. disput. 32. th. 9. lit. D.* De qua're jam suo tempore conquestus est *Gloriosissimus Imperator Carol. V.* Reformation guter Polidien zu Augspurg S. die Monopolia. Wiewol die Monopolia bey kriegliche gefährliche und ungebührliche Fürkauff / nicht allein in gemeinen beschriebenen Rechten / sondern auch in gemachten und publicirten Reichs Abschieden / bey grossen Bönen und Straffen / als Verlust aller Haab und Güter / und verweisung des Landes verboten / so ist doch solchen Satzungen / Abschied und Verbot / bisanhero mit gebührlicher und schuldiger Volziehung gar nicht nachkommer noch gelebt worden / sondern sind in kurzen Jahren etwa viel grosse Gesellschaft / in Kauffmanns Geschäften / auch etliche sonderbare Personen / Handthierer und Kauffleut im Reich auffgestanden / die allerley Wahren und Kauffmanns Güter / auch Wein / Korn / und anders dergleichen / von den höchsten bis auff die geringsten (in welchen sie dann in den Landen hin und her gute Kundschafft und Verwahrung haben / sonderlichen wann die Wahren verderben / oder sonst in Auffschlag kommen / und ehe die ander Kauffleute solches gewahr werden) in ihre Hand und Gewalt allein zubringen unterstehen / Fürkauff damit zu treiben / und denselben Wahren / einen Werth nach ihren Willen und Gefallen zu setzen / oder dem Käufer oder Verkäufer anzudringen / solche Wahren niemands dann ihnen zu kaufen geben / oder zu behalten / oder das er / der Verkäufer sie nicht näher oder anders geben woll / dann wie mit ihnen überkommen / fügen damit dem Heil. Reich und allen Ständen desselbigen merklichen Schaden zu / wider obermelde gemeine beschriebene Rechte / und alle Erbarkeit. Hierauff haben Wir etc. verordnet und gesetzt / und wollen das solche schädliche Handthierung Fürkauff / und derhalben gewagte geding / vereinigung und pacta / hinführo verboten und abseyn

seyn / und sie niemands / weder durch sich selbst / noch andere treiben oder üben sollen / welche aber hierwider solches thun wüßten / dero Haab und Güter sollen confisciret / und der Oberkeit jegliches Ortes / so peinliche Straffe der Ende hat / verfallen

13 seyn. *Quæ sanctio Imperii saluberrima intentione promulgata optandum esset uti & hodie observetur: quemadmodum severissimè in junctum fuit, adeo ut cuivis ex populo permissum illa sit hoc monopolii crimen denunciare, qui quartam partem bonorum illorum lucratur, & quamvis ipse fuerit monopolii complex sit, venia ei datur, imò Monopolium exercentes etiam relegatione à Magistratu puniri jubentur. Eodem Recess. Imper. Reformat. G. Polic. S.*

Es soll auch ein jede Obrigkeit in ihrem Gebiet mit fleiß und Ernst bestellen und darob seyn / damit diese Ordnung stracks gehalten / etc. und soll derselbe Verbrecher bey verlihrung seiner Haab und Güter / und verweisung des Landes gestraffet werden. Nachdem auch einem jeden solche übertretung und Laster des Fürkauffs anzubringen zugelassen / so soll derjenige der Oberkeit / darunter die Verbrechen geübt / oder aber im fall der Hinfälligkeit / dem Kaiserlichen Fiscall ersilich glaubwürdig und beständig angezeigt / der verwirckten Güter dritter Theil zugestellt / und ihm darzu verholffen werden. Ob auch ein solcher Ansager / des Ansage sich nachmals mit grunde befände / in dergleichen Sachen / auch theilhaftig und schuldig wäre / alsdann soll ihm von des überreters verwirckten Güter / kein theil zustehen / aber sonst ihm zu keiner Straffe noch Schmach gelangen / sondern

14 zu foderung gemeines Nuzes zugemessen werden. *Et idem quoq; quod hęc dicitur de accusatore dicitur vel denunciatore, locum quoq; habet de Jure Civili Romano, quo etiam mulieres ad crimen annonæ detegendum admittuntur l. 3. §. ult. S. ult. ff. ad l. Jul. d. anno. imò famos. servi l. 2. §. 3. §. ult. l. 13. ff. d. accusat. ob publicam utilitatem strictum jus in su-*

insuper habendo l. 43. ff. d. relig. & sum. fu. Anton. Mattheus. d. fra. an. c. 2. Hujus Monopolii & flagellatæ annonæ quoque species est, si Mercatores dent Rusticis mutuo, ut frumentum vel vinum eorum lucrentur, De quo crimine & pessima usuraria pravitatis specie itidem dispositum est in pralaudatâ sanctione Imperii Publica Reformation guter Policien Augspurg An. 1548. Tit. Von verkauffung der Frücht im Feld, Cujus verba allegare non erit à proposito alienum. Nachdem nicht ohne grosse verderbliche Beschwerden des armen gemeinen Volcks befunden / daß demselbigen durch etliche eigennüßige/geizige Leut/ im schein der Rauffmannschafft/ auff ihren Saamen / so noch auff dem Feld stehen / auch den Wein an den Stöcken und andere ihre Frücht/ Arbeit und Wahr Geld oder ein anders hierausgeliehen/ oder gegeben/ dar durch dieselben arme/ nothdürfftige Leute / was sie gar härtiglich arbeiten/ näher/ dann sich sonst / nach gemeinem gewöhnlichem Rauff gebühret / zugeben verursachet und gedrungen werden/ welches dann nicht allein denselben armen Leuten / zu unwiederbringlichen Verderben/ sondern auch ihrer Herrschafften/ deren sie fürter ihr Gebühres/ wol destoweniger zu thun vermögen zu grossen Abbruch/ Nachtheil und Schaden gereicht/ neben dem/ daß solches wider alle Göttliche und Menschliche Sazung / die Liebe des Nächsten/ und gute Sitten etc. Hierauf S. und S. W. daß männiglich dem armen Mann in der Noth/ und damit er seine Güter desto statlicher erbauen/ auch sonst mit anderer Nothturfft sich erhalten möge / auff Wein / Frücht und anders umb den gemeinen Schlag Werth und Rauff/ wie die zur selben Zeit sind oder gemacht werden/ vorzustrecken und zuleihen unverboten seyn. Wo aber anderst / dann isvermeldt/ gehandelt / und hierin ciniger Vorthail/ Arglist/ Gefahr oder Betrug gebraucht/ so wollen wir hiermit ernstlich/ das solcher Abkäufer oder Ausleihet die Haupte summa verlohren / und dazu gestrafft werden soll.

- 16 *fol.* Ex quibus omnibus luce meridianâ clarius perspicitur, quod monopolium contra divina & humana jura imo contra charitatem Proximi Christianam sit, nec non bonos mores & honestatem. Et merito mater dici possit *ex avaritiâ & sordibus nata filiam procreans annonæ charitatem.*
- 17 Spectant ad *Monopolarum & Annonas flagellantium* numerum omnes illi, qui *victualia & comestibilia, quamvis in foro sint venalia, eo sine emunt, ut postmodum pauperibus eo carius vendant, imo alia quævis, quæ nostris usibus quotidianis inserviunt, qui mercatores anticipant, remorantur, impediunt, ne ad forum perveniant, qui in præjudicium tertii, ut noceant saltem aliis venditoribus, plus justo pretium offerunt, die den Rauff selbstem steigern.* Et denique omnes illi, qui *sive sint opifices, vel mercatores, per iniqua pacta remp. gravant: Es solte einer nicht geringer verkaufen als der ander.* Et quæ aliæ sunt millevarix artes & fraudes, quibus annona gravari valde, & pauperes imprimis in Rep. miserè torqueri solent. Equorum catalogo & illi eximendi non sunt, qui *frumentum in magnâ copiâ corr adunt, emunt, & in peregrina loca mittunt. Die das Korn umb ihres eignen Nuzes willen aus den Lande führen und eine Theurung*
- 18 *verursachen.* Annonam vero militarem flagellant illi, qui *cum possint, Exercitui victum vendere, nolunt, non afferunt, vel plane hostibus directè vel indirectè deserunt, quod ultimum etiam capitalem meretur poenam Jodoc. Dambouder. prax. cr. cap. 132. de Monopolio.* Porro ad hoc crimen Flagellatæ annonæ generaliter omnes illos referimus, qui ex raritate adfectant caritatem, fructus prædiorum supprimunt, das *Korn auff Theurung halten / l. 2. ff. ad l. Jul. anno l. 6. d. Extraord. criminib.*
- 20 Nec male huc referri possis omnes illos, qui falsis mensuris & adulterinis utuntur, cum hi & falsum committant, & flagellationem annonæ, quæ duo facile sunt com-

compatibilia delicta. l. 6. ff. d. extra. crim. S. onerans. Anton. Mat-
 thaus tract. d. crimin. ad lib. 48. ff. rit. 9. cap. 1. n. 1. Bocer. disput. 16. th.
 24. & 32. Qui falsarii etiam sacris literis damnantur. Prov. 2.
 v. 1. Falsche Wage ist dem Herrn ein Greuel / aber ein völli-
 gewicht ist sein Wolgefallen. Circa Monopolium & Crimi- 21
 nalista illud movere solent quaestionis: Numne liceat Prin-
 cipi ipsi exercere Monopolium, vel certis civibus in Rep. illius
 privilegium concedere? Et cum Legibus Imperii dicatur
 impingere Monopolium in bonos mores & caritatem
 proximi, & divino humanoq; juri esse contrarium, non
 video, quā conscientia Principi indistinctè Monopolium
 exercere, vel Civibus id ipsum largiri permissum esse pos-
 sit, vel etiam honestum, quod eo videatur affricare digni- 22
 tati suæ quandam maculam. Dico tamen regulariter &
 indistinctè. Quod si ergo talis res sit, quæ sumptibus pri-
 vatorum facile comparari in eā copia, uti requiritur, &
 quantum ad communem usum supererit, non possit, vel
 si tales merces, quibus Privati abuti solent, ad annonæ ca-
 ritatem, Melius facit Princeps, si Jure Regalium quoque
 hoc jus exerceat, ut illud monopolium vergat non in de-
 trimentum, sed sublevationem subditorum, & ita non ad
 annonæ caritatem, sed vilitatem. Habent enim Reges &
 Principes huic rei suos destinatos ministros, quibus utun-
 tur, ad tales res procurandas in tempore. Quod subditos 23
 & Cives concernit, regulariter & illis monopolia facile
 non concedet, nisi illa, (1) Aliis civibus nullum afferant detri-
 mentum. (2) Si exotica res sint, quæ ob omnibus haberi vel vendi
 nequeant. (3) Si ille, cui ejus rei Monopolium à principe concessum
 est, illo non abutatur, sed justo vendat pretio, quo caritas annonæ
 induci nequeat. Jacob. Borrit. in arar. c. 3. d. Monopol. Princip. Præ- 24
 ter hos casus, & summam aliam necessitatem, cujus intuitu
 etiam ille, qui aliàs vendere non cogitur, justo pretio ut vendat

- compelli potest. l. 1. §. 11. ff. d. off. Praef. urb. l. 1. C. d. Episc. audien. Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 2. lit. B.* monopolium tanquam maxima species Flagellationis est, & manet prohibitum. Videmus hinc, quod in omnibus bene constitutis Rebus, certi à Magistratu sint ordinati viri, qui *Annona* curam haberent. Quales apud Romanos fuerunt, *Praefecti Urbi, Praefecti annonae*, ad quorum officium pertinuit, curare Remp. & illam purgare ab omni caritate & flagellatione, qui si officio fideliter satis non fuerint functi, in eandem incidebant poenam cum Dardanariis *arg. l. 1. §. cura carn. ff. d. off. Praef. urb.* Julius etiam Cæsar duos ædiles instituit, qui frumento præessent, qui Cereales dicti *l. 2. ff. d. O. J. §. deinde*
- 26 *Corn. Sylla.* Et videmus idem in Germaniâ nostrâ quoque, præsertim in Emporiis & aliis Majoribus Civitatibus observari, ut certi ex ordine Senatorum vel Tribunorum Plebis eligantur, qui singulis annis annonæ præficiantur, & vulgo vocantur die *Cämmerer / Bauherren / Fleischherren / etc. Weinherren etc.* secundum cujusque loci consuetudinem.
- 27 Quod officium suum si iudex negligenter administraverit, secundum Constit. Imperii ante all. puniendus est: *Reformac. guter Politey zu Augspurg anno 1548. §. zu dem soll auch die Obrigkeit so auff geschene Warnung in straffung des Ubersfahrers seumig wûrde / durch den Fiscal vor unserm Kâiserlichen Cammergerichte fûrgenommen / und umb hundere*
- 28 *Marek lötigs Goides unnachlâsslich gestraffe werden. Sed quanam jam est Poena ipsorum annonæ flagellantium vel Monopoliarum? Jure Civili ex L. Juliâ de annonâ admodum levis videtur, nempe multa 20. Aureorum l. 2. ff. de leg. ut d. ann. Quæ tamen cum aliis poenis concurrere potest, Legis Corneliæ de falso l. 6. ff. d. extraord. crim. Ut ejus quoq; poena possit in relegationem, deportationem converti, l. 1. §. ult. ff. ad l. Corn. de falsis.*

falsis. Imo si diu & ingenti cum Reip. perniciē sit annona 29
 flagellata, illa in capitale extendi potest. *Ordinat. Carol.*
Crim. art. 113. Tit. Straff der Fälscher mit Maas/Waag und
 Rauffmannschafft: Welcher bößlicher und gefährlicher mit
 Maas/Waag/Gewicht/Specerey/oder andere Rauffmanns-
 schafft fälschet und die für gerecht bräucht/und ausgiebt/der soll
 zu peinlicher Straff angenommen / oder an sein Leib / als weiß
 Ruthen ausgehauen/oder dergleichen/nach gelegenheit und ge-
 stalt der überfahung gestrafft werden. Und es nichte fetcher
 falsch oft großlich und böshafftig geschehen / das der Thäter
 zum Tode gestrafft werden soll/als nach Rath etc. Ex qua con-30
 stit. illud patet. crimen *penam* tam falsi, quam annona fla-
 gellata, si illa cum falso conjuncta, arbitrarie puniri: pro
 qualitate ipsius delicti. Uti etiam non negligenda est cu-
 jusq; Provincia jus Statutarium & proprium. *Anton. Mat-*
thaus d. ann. Fraud. c. 2. n. ult. Vide Dissertat. Clariss. Struv. de Anno-
na. Item Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. tb. 2. lit. C.

CAPUT TERTIUM

De

CRIMINE AMBITUS ET SIMONIÆ.

Ad L. Juliam ff. De Ambitu.

SUMMARIA.

1. 2. Crimen Ambitus Publicum est, quod Lege Julia vindicatur.	7. Quis sit ambitus licitus.
3. Crimen Ambitus nonnulli re-
tulerunt ad speciem Vis pu-
blice.	8. 9. Quis proprie illicitus.
4. Ambitus & ambitio quid sint,
& unde dicantur.	10. Omnes ambiendi rationes Ro-
manis non fuerunt impro-
bate.
5. 6. Descriptio Ambitus Crimi-
nis.	11. Lex Julia de Ambitu primum
etiam in urbe Romana, po-
stea solum in Provinciis &
municipiis obtinuit.
	12. Variis LL. Romanorum ante
Juliam

- Juliam Crimen Ambitus damnatum.*
13. Quidnam sit Ambitus proprie sic dictus, vel quasi.
14. Species ambitus Ecclesiastici est Simonia, vel crimen, quo pretio officium ecclesiasticum emitur.
15. Quinam omnes sint Simoniaci.
16. Simonia LL. civilibus crimini L. Majestatis confertur.
17. Varia Juris civilis Ambitus in specie sic dicti poena.
18. Ante omnia dignitate est privandus, & honoribus exuendus, qui per sordes illos est consecutus.
19. Convincens aliquem ambitu,
20. Poena Novellarum de ambitu.
21. Ambitus crimen gravius punitur, si concurrat cum aliis majoribus, Crim. L. Majest. vi publica, falso, &c.
22. Quomodo Simonia puniatur Legibus Civilibus.
23. Poena Simonia de Jure Canonico.
24. Usus harum poenarum in praxi modernis temporibus non sine detrimento Reip. ferre nullus, ubi Ambitus fere pro crimine non habetur.
- ¶ **I**nter Crimina publicorum judiciorum reliquum adhuc est illud, quod Ambitus dicitur, de quo prodita est L. Julia Ambitus, Romanorum. Et tenebantur quidem hac lege, qui in petitione Magistratus, aut provinciâ, sacerdotiove, turbam suffragiorum causâ conduxisse, servos advocasse, aliamve quam multitudinem mercede sibi conciliasse, convicti erant. Clar. Wesenbec.
- 3 in Para. ad L. Jul. ambit. n. 3. Retulerunt nempe hoc crimen nonnulli inter species Vis publicæ, quod & talibus machinationibus Resp. offendatur, ejusq; salus invertatur, quam in rem moti nonnulli Imperatores Romani, hanc de Ambitu & Vi publica conjunxerunt legem, ut nempe de ambitu convicti, tanquam vis publicæ rei condemnarentur, & illi Imperatores fuerunt Octavius Augustus & alii. Tiber.

Ger. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 21. n. 1. Sumpsit autem hoc crimen *Ambitus* nomen ab *ambiendo*, vel *circumeundo*, à more Candidatorum Romanorum, honores summos aspirantium, omnesq; tribus *circumeuntium*, singulorumq; dextras exosculantium, ut suffragiis adjuvarentur rogantium. Et distinguunt *ambitum* ab *ambitione*, quod prior sit criminis appellatio, posterior cupiditatis. *Matthæ. Wesenb. in P. ad ff. b. r. n. 1.*

Est vero Delictum hoc: *Crimen Publicum commissum ab eo, qui Magistratum vel sacerdotium illicitis modis per suffragia, dato, vel promisso quopiam, sibi deferre conatur.* l. 1. ff. d. P. J. S. II. l. eod. l. unic. C. ad l. *Ambit.* l. unic. ff. eod. l. ult. C. ad L. *Jul. repet. Novel. 8. c. 1. & Novel. 161. c. 1. Bocer. par. 1. c. 4. dis. 16. t. b. 65.* *Ambitio* siquidem est *vitium excessus in appetendo honores & dignitates Arist. 2. Ethic. c. 7.* De eo enim ambitu hic sermo non est, qui licitus est, cum quis virtute præditus se Reip. offert, ut ei inseruiat; Cum quis nempè operam suam, magistratum aut Curatorem petendo Reip. offert, *judiciumq; de se faciendum populo permittit, absq; dolo malo.* Hoc etenim nullis Legibus quam rectissime censet *Tullius Oratorum maximus* prohiberi, sed semper approbatum fuisse, & à maximis & præstantissimis viris exercitum, quod in administratione Reip. necesse sit esse aliquos, qui honores innocenter & gerant & petant. Illicitus verò hoc notatur ambitus honorum Magistratus, corrumpendo populum. Scilicet horum Resp. semper misera fuit iudicata, quorum Magistratus fuerit venalis, & emendicatis, vel emptis suffragiis comparatus, quod vix huic officio idoneus à sapientibus habitus fuerit, nisi qui coactus & invitatus hoc munus susceperit: Quod in privatis, multo magis in publicis causis suspectus sit ille Procurator, qui seipsum ingerit, & dignitates non desiderantibus sed fugientibus sunt concedendæ c. in scripturis 8. q. 1. c. officii d. Elect. c. omnes hujus

- 10 *hujus 47. distinct.* Ubi tamen circa hoc crimen & illud est notandum; quod non omnes ambiendi rationes Romanis fuerint improbatæ, quæ enim rogando, appellando, prebensando fiebāt, licitæ erant, reliquæ verò suspectæ, in quibus subesse videbatur suffragiorum, aut per largitionem, aut per vim corruptio Tiber. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 21. nu. ult.
- 11 Tenendum etiam de hoc crimine illud, quod L. Julia de ambitu primum lata in urbe Cujac. ad tit. C. ad L. Jul. d. ambit. Postea verò cum principes omnem Curam Magistratuum creandorum ad se in solidum revocarunt, Lex illa in urbe cessavit, & in provinciis nunc & municipiis, ubi adhuc jus creandi penes populum erat, ex Scto obrinet l. unic. ff. d. crim. abolit. Weseub. P. ad b. t. Damnatum verò hoc crimen apud Romanos variis legibus fuit, aspirandi nempe perempta suffragia ad honores, quamvis primis temporibus nulla de eo lex sancita, quod honores tribuendos censuerint virtuti, & tantum dignis, Imprimis verò de ambitu claræ sunt Lex Petilia, Cincia, Emilia, Calpurnia, Fabia, Licinia, Tullia, Bebia, & denique Lex Julia. Quibus accedit Novell. 8. Justiniani. Ut judices sine quoquo suffragio fiant, Vid. Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 8. c. 22.
- 13 Quod Divisionem hujus criminis attinet, Ambitus alius est (1) Propriè sic dictus, l. un. C. h. t. vel Quasi. Ille est, cum quis emptis suffragiis, ad magistratum aspiraverit in provinciâ vel aliquâ civitate. Novell. 8. c. 1. Novell. 161. Quasi ambitus est, si quis novum vethgal instituerit, l. 1. §. ut. ff. ad l. Jul. d. ambitu. Si quis officia semel obita repetat, & per obreptionem rescripta de hoc impetraverit. Cujus criminis pœna est deportatio l. 1. C. h. t. Referunt quoque huc, si reus vel accusator domum Judicis ingrediatur, l. 1. §. ff. ad l. Jul. d. am. Et quæ alia sunt, quæ ad crimen Ambitus solent referri, de quibus late tractat Tiber. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 23. per tot. Quibus tamen non annumerari putant eum, qui palam obtru-

obtulit vel donaverit Reip. ob honorem decretum vel decernendum. l. 1. §. 1. ff. de pollicit. l. hoc iure. 19. ff. de donat.

(2.) Dividitur *Ambitus in specie sic dictum*, qui nomen generis 14
neris retinet, de quo haecenus locuti sumus, & SIMONIAM,
De qua Jure Canonico multa sunt prodita. Et dicitur in
specie *Simoniam*, quando quis Sacerdotium suffragiis pre-
tio, pactionibus, aliis modis illicitis corruptis sibi com-
parat, l. 31. C. d. *Episcop. & Clericis*. Nomen sumpsit hoc cri-
men à *Simone Mago*, cui Petrus maledixit, eo, quod Spiri-
tum S. ejusq; dona præcipue operandi sacra miracula, ab
Apostolis pecuniis numeratis emere tentaret, *Actor. 8.* ut 15
ita latè loquendo omnes crimen *Simoniam* incurrere vi-
deantur, qui mediante pretio vel pactione vel favore il-
legitimo spiritualia emere, vendere & consequi conan-
tur, *glos. in sum. quest. 1.* Imò *Simoniaci* non solum sunt illi,
qui pretium dant, sed & qui accipiunt, aut mediatores
sunt, item qui dant, ne alii ordinentur. Hoc crimen LL.
tam civiles quam Canones gravissimum censent, ut *Im-* 16
perat Leo & Ambemius Simoniacos lese Majestatis Reis compara-
runt. l. 31. C. d. *Episcop. & Cler.* Vide de hoc *Simoniam* Crimine
plura. c. *Salvator. 1. qu. 1.* *Qui Studet 11. C. Petrus 16. c. nos qui n. 1.*
q. 1. t. X. d. Simoniam c. per tuas d. Sim. c. si quis 1. q. 6. C. ordinationes.
q. 1. Adde *Panormitanum c. 19. part. X. d. off. de leg.* Imprimis la-
te hac de materia vide tractantes. *Tiber. Decianum tra. crim.*
lib. 5. c. 77. 78. & mult. seqq. item Jodoc. Dambouder. in pr. Crim. c. 61.
Clarum 5. sentent. §. Simoniam Ludovicum Carerium in tract. d. haret.
n. 31. Harprecht. in §. sunt praterea J. d. publ. Jud. Bernard. Diaz. in
Prax. Canon. Ludovic. à Bavo. in tit. d. Simoniam. Dicendum nunc 17
paucis aliquid est de utriusq; Criminis Pœnâ. Et quod
quidem *Ambitum in specie sic dictum* attinet: non unifor-
mis in Jure Civili Romano deprehenditur: modo enim
pecuniarie pœna, modo publicationis bonorum, modo deporta-

H b b

tionis

- tionis fit mentio. *Infamiam* autem imprimis incurrebant, qui contra *L. Juliam* in municipio Magistratum obtinuerint. *l. i. ff. ad l. Jul. amb. Quadrupli restitutionis mentio injicitur*
- 18 *l. ult. C. ad l. Jul. repetund.* Et de illo quidem dubium non est, quin Magistratus dignitate, quam per sordes vel illicita media consecutus est, sit privandus, & quod amplius ad honores non sit admittendus, propter infamiam, quod concessio immunitatum de illis sit Magistratus intelligenda, qui iusto & debito modo, non per ambitum tales sunt, & infamiâ hos ambitiosos Judices fuisse notatos patet ex *Oratione Ciceronis pro Sylla.* qui *Lege Calphurniâ* damnatus ad infamiam. Fuit aliquando etiam in *Rep. Romanâ* ex *L. Julia* eadem pœna ambitus, quæ repetundarum nempè *Exilium decem annorum. Tiber. Decian. lib. 8. cap. 25. per tot.* Deportationem tamen ut plurimum ex *L. Juliâ*
- 19 tandem in usu fuisse asserunt communiter *Dd.* Illud specialiter ex *Romanorum antiquitatibus* observare licet, *Quod si quis aliquem de hoc crimine accusasset, & convicisset, ei hæc præmia fuerint proposita, ut is magistratum, quo accusatus privaretur, obtineret: & in damnati locum sufficeretur. Item si Damnatus hæc lege, alium de eodem crimine convicisset & damnasset, restitueretur. Tiber. Decian. lib. 8. cap. 24. nu. a. de Processu Judicib.*
- 20 & *Probat. in ca. ambit. Novella 8. cap. 8. Gravior infugi videtur Candidatis pœna Confiscatio, exilium, verbera vel alia.*
- 21 Quod si verò hoc crimen ambitus cum aliis criminibus habeat affinitatem, e.g. si conjunctum sit cum *vi publicâ* & Magistratum quis coactis hominibus adeptus, vel cum *Crimine L. Majestatis.* quale illud est, si quis nova *vectigalia* instituat, quæ solius sunt Principis. *l. r. C. vet. nov. institui non posse.* si cum falso, eadē alterius &c. Graviori omnino
- 22 pœnæ locum esse, non dubitatur. *SIMONIA* aliàs pœnas patitur *Jure Civili,* alias *Jure Canonico.* Sacerdotio privatur *Simo-*

Simoniacus & perpetuâ notatur infamiâ. Pecuniâ verò ab eo datâ illi Ecclesiâ vindicantur, cujus sacerdotium turpiter ambierat. *l. 31. C. d. Episcop. & Cler.* Aliarum pœnarum fit mentio *l. 34. C. d. Episcop. & Cler. Novell. 6. c. 1. §. 9. Novell. 123. c. 2. §. 1. Jure Canonico* variè distinguitur inter gradus & 23 species Simonia, num ne sit occulta vel manifesta, Num Presbiter sit, vel alicujus ordinis Monachus, Num in dignitate sit constitutus Simoniacus, vel simplici beneficio, num propria sit Simonia vel impropria &c. Communiter tamen hæc obtinent: *Suspensio, Depositio cum infamiâ, Excommunicatio.* Nimirum pro rei, facti & persona qualitate, illa est arbitraria. Vide hac de re plura apud *Tiber. Decian. lib. 5. c. 87. De pœnis Simonia. Petr. Tbcod. Coll. Crim. disp. 9. tb. 7. lit. C. Boer. p. 1. cl. 4. disp. 16. tb. 75.* Et tantum etiam de Pœnis utriusq; 24 Ambitus tam *secularis, quam Ecclesiastici.* Quod si usum harum spectemus & nostra hæc tempora, Illud pro crimine fere non habetur in nonnullis regnis, præsertim in Gallia, quâ omnia majora & minora officia venenum prostant divitibus & optandû, ne ille Gallorum morbus & quam plurimas alias provincias jam infecisset. Eleganter hac de re differit *Anton. Matthaus tract. d. crim. ad lib. 48. tit. 11. de Ambitu c. 2. p. 3.* Cujus verba non pigebit tanquam non imperinentia coronidis loco ascribere: *Usum (harum pœnarum) quod attinet, is hodiè exiguus, ac penè nullus est, neq; munus tam vile atq; abjectum, quod non si lucri modo spem præ se ferat, pretio aut pactione aliquâ redimatur. Gravissima profecto Reip. pestis, quâ in dies magis magisq; invalescente, quod Jugurta quondam de Româ ididem de nostris dicere possis: O urbem venalem, & cito perituram, si emptorem invenerit. Experimur enim eos, qui emere potestatem aliquam, eandem ne pretium perierit, sordide vendere: ut plane optandus nobis sit Severus aliquis, qui illud laude dignissimum lucri petis istis inculcet: Non patiar mercatores potestatum:*

Hbb 2,

quos

424 DE CRIMINE AMBITUS ET SIMONIÆ.
 quos spatium punire non possim. Erubescio enim punire hominem,
 qui emit & vendit. Polybius inter causas victæ Carthaginis & hanc
 refert, quod apud Carthaginenses dignitates & honores, palam lar-
 gitionibus redimerentur, cum id Romæ crimen capitale esset. Nec po-
 tuisset aliter fieri, quin cum apud duos hos populos contraria virtutis
 proposita essent premia, viis quoque contrariis ad honores grassarentur.
 Eandem nundinationem Gallia pestem sapè & agnoscit & de-
 plorat Thuanus. Nam cum in bene constituta Rep. secundum Plato-
 nem honores & imperia ita distribuenda sint, ut prima & maxi-
 maque, tribuantur virtuti, secunda corporis bonis, tertia pecu-
 niis: hi converso ordine prima pecuniis, postrema virtuti tribuunt.
 Quare fit, ut non virtuti, sed solis opibus studeant cives, nec tam
 boni & fortes quam opulenti haberi velint. Captant testamenta,
 grassantur ferro, miscent venena, nec ullum tantum flagitium, quod
 non cum pretio videatur honestum. Hactenus ille, quæ sanè à
 vero non multum videntur aberrare.

CAPUT QUARTUM

De

CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII, ET DE RESIDUIS.

Ad L. Juliam ff. Peculatus, & de Sacrilegiis & de Resi-
 duis. t. t. C. de Crimine Peculatus t. t. C. de Crimine Sacrilegii.

§. 9. Instit. de Pub. Jud.

SUMMARIÆ.

1. 2. Crimen Peculatus, Sacrilegii
& Residuorum, species sunt
insigniores Furti, sed Publicis
Judiciis accensenda.	urbe, postea in Provinciis &
municipiis.
3. Peculatus descriptio.	6. Quibus modis Peculatus fiat.
4. 5. Peculatus crimen Lege Ju-
liæ coercitum fuit primo in	7. Propriè est ablatio pecuniæ
publica.
	8. Extensivè aliarum rerum pu-
blicarum præter pecuniam.
	9. Pecu-

9. Peculatus non à pecuniâ, sed pecore dictus.
10. Multivaria exempla hujus Criminis, prout illa LL. Romanis depicta.
11. Necessario & hodie Peculatus crimen in Rep. severis poenis coercendum.
12. 13. Pœna juris Civilis Peculatus quotuplex, & qualis pecuniaria.
14. Pœna Peculatus corporales.
15. Pœna Capitalis in Judices.
16. Lex Platonica indistinctum furtum Rerum publicarum sive magnarum, sive parvarum capitale censuit.
17. Detestanda seculi licentia circa res & pecunias publicas.
18. Equè in rebus fidei concreditis ac aliis furtum committitur.
19. Communis Dd. opinio, quod capitis pœna non afficiendus is, cujus administrationi res publica vel pecunia surrepta fuit concredita.
20. In Electoratu Saxonie etiam capitale delictum est furtum pecunie, cujus administrationi illa concredita.
21. Species altera Peculatus est Sacrilegium Furtum rei sacra & Deo dicata.
22. Gravius est crimen Sacrilegium Peculatu in specie sic dicto.
23. Circa pœnas Sacrilegii varia sunt consideranda circumstantia, Rerum Loci, Personarum, etatis &c.
24. Quasi Sacrilegiû mitiori afficitur pœna.
25. Crimen Residuorum etiam furti species est & L. Julia notatum. Ejus descriptio.
26. Administratores pecunie publica quoq; furti pœna & suspendii puniuntur in foro Saxonico, si summa excedat 100 fl.
27. Quibus casibus pœna suspendi cesset in foro Saxonico in Crimine Residuorum.
28. Pœna capitalis non est, sed arbitraria in illis, quorum custodia & fidei, non autem administrationi pecunie & concredita sunt si ab eis subrepta.
29. Epilogus materia de Publicis judiciis & eorum Criminibus.

- 1 **C**Riminibus *Publicorum judiciorum* porro annumerantur & illa, quæ *Tit. ff. 10. lib. 48.* conjunctim tractantur, nempe *PECULATUS, SACRILEGII & RESIDUI*: Sunt nimirum tria
- 2 hæc delicta species quædam insigniores *FURTI*, quæ tamen idèd in *Catalogum Publicorum judiciorum* referuntur, quod iis non privatus quidam, uti in furto simplici, sed ipsa Respublica immediate lædatur. De tribus autem istis, distincte & ordine nobis est dicendum, & quidem paucissimis, cum pro parte de iis jamdum sit dictum in *Dissertat. nostra* 1. circa Titulum de *FURTIS*.
- 3 Quod itaq; primo, *Peculatus Crimen, concernit, illud furtum est pecuniæ publicæ*. Nomen autem obtinet *Peculatus* crimen vel *Generis*, & ita quoq; *Sacrilegium* complectitur, vel *Speciei*, & illi opponitur, sed melius hæc crimina ab invicem separantur, cum singula singulas suas habeant LL. determinatas pœnas. Cum ergo diversum sit furto auferre rem, quæ universitatis est, & publico usui inservit, & eam, quæ sacris cultibus destinata: oportet distincta hæc
- 4 esse crimina. Videndum itaq; est (1) Circa *Peculatum*, quando ille in Rep. fuerit commissus, & quibus casibus *L. Julia*
- 5 super eo crimine locum habeat. Et sane, si originem Legis *Julia* de *Peculatu* consideramus, illa prima origine & intentione sua scripta videtur & solummodo pertinere ad pecuniam *Populi Romani*, non civitatum aliarum *l. 81. ff. d. furt. Georg. Adam Struv. Exercit. Pand. 49. 1b. 77. & 78.* quamvis illa postmodum ex constitutionibus *Trajani & Hadriani* fuerit ad alias jam quoq; res extensa, *l. 4. l. 18. ff. d. V. S.*
- 6 Dicendum brevibus, quibus modis aliquis hoc crimen
- 7 incidere dicatur. Et propriè quidem loquendo committitur, si *pecunia fscalis vel publici avarii furto auferatur*: cujus criminis ob pecuniam publicam surreptam & ille Reus est, qui facit, ut quis auferat, vel furanti sinum præbeat, *l. unie. C. ad l. Pe-*

l. Peculat. l. i. ff. eod. Et cum pecuniæ verbum non solum numeratam pecuniã complectatur, verum omnem omnino pecuniã, id est corpora, illa quoque pecuniã appellatione venire certum est. *l. 178. ff. d. V. S.* imo omnes res, tam soli, quam mobiles. *l. 222. ff. d. V. S.* inde est, ut si alia res publica subripiantur, nihilominus Crimen *Peculatus* committatur *Wesembec. in P. ff. ad b. t. n. 3.* Quod ex eo quoque clarius apparet, quod *Peculatus* non à pecuniã, sed *Pecore* nomen sumpserit, quod ab eo fraudis initium esse cæperit, cum ante as & argentum signatum ob delicta pœna gravissima fuerit duarum ovium & triginta bouum. *Petr. Theodor. in Colleg. Crim. disp. 9. th. 5. lit. A.* Referuntur itaq; à Legibus Romanis earumq; Interpretibus ad hoc crimen porro hæc delictorum species. (1) Si quis in aurum, argentum & as publicum quid indat vel immisceat, faciatq; dolo malo, ut id pejus fiat. *l. i. ff. ad l. Jul. Pecul.* (2) Si quis, cum in monetã publicã operarentur, extrinsecus sibi signant monetam formã publicã vel signatam fursantur. *l. 6. §. i. ff. b. t.* quod crimen separatum est, à falsa monetã, que privatim adulteratur. (3) Qui ex metallis *Cæsarianis* vel *Reip.* aliquid furatus fuerit, qui ex *Edicto Divi Pii* exilio vel met allo puniebatur. *l. 6. eod. §. ult. Cæsarianis.* (4) Tenentur, qui tabulam æneam, *Leges*, formam agrorum quidve aliud continentem reflexerint vel quid immutarint, *l. qui tabul. ff. ad l. Jul. Majestat. Brisson. Antiquit. lib. 4. c. 5.* Item qui in tabulis publicis quid deleverint, induxerint. *l. tabul. ff. i. p. eod.* ad quam classẽ spectant & illi, qui in tabulis publicis minorem pecuniã quantitatem, quam quã venierit, scripserunt. *l. his Lege ff. ad L. Jul. Pecul.* (5) Præda quog; capta ab hostibus, si à quopiam subripiatur, *Peculatus* crimen est. *l. penult. ff. eod.* Quod *Anton. Mattheus tract. de criminib. ad lib. 48. tit. 10. de Peculatu. cap. 1. n. 4.* non solum intelligit de illã prædã, quæ in pecuniã sed & aliis corporibus consistit, sive illa Quæstoribus jam fuerit numerata & arario illata, seu more militiæ Romanæ

manā inter Milites dividenda. (6) Peculatus porro rei erant, mutua accipientes pecuniam ab officialibus publicis, l. 1. C. d. iis qui ex publ. ration., qui sub specie Creditoris pecuniam dant, si quis pecuniam publicam ex arario attributam in eos usus non convertat, quos debebat, retinentes eam domo eademq; negotiantes quod crimen peculatus in iudicibus capitale erat, §. Item Lex Julia d. pecul. Instit. d. Pub. Jud. l. 4. §. sed & qui pecun. ff. ad l. Jul. Pecul. l. sacrilegi §. ult. eod. (2) Videtur quoq; tunc Peculatus reus quis fieri, si quis simulet se Fiscī Creditorem, privatam accipiat pecuniam, l. sacrilegii §. Labeo ff. b. t. Quibus & aliis quamplurimis modis Peculatus crimen censetur in Rep. Romanā committi potuisse: Qui tamen omnes & singuli modi mutatā Reip. formā ad usum specialiter nostrum non videntur, quomodo possint applicari. Certum tamen est, etiam hodie crimen Peculatus committi, quoties Res, quæ Reip. est, vel pecunia, intervertitur, subripitur; quod crimen in Rep. magni est momenti, & necessario reprimendum severissimis pœnis: cum pecunia publica nervus sit Reip., & quemadmodum corpori cibus, eidem alimento, ut peculatum committentes & ararium expilantes, cibum ori populi eripere

12 videantur. Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 8. c. 28. & 29. Pœna huius Criminis (1) alia Juris est Civilis Romani, alia Moderni (2)

13 Illa vel est Pecuniaria, vel Criminalis. Pecuniaria pœna erat Restitutio Quadrupli, vel etiam dupli: Et Quadrupli pœna potissimum obtinebat in constati metalli crimine, præda subreptione, pecunia quæ fisco incorporata jam fuit, quemadmodum dupli in pecuniæ ablatione quæ fisci nondum fuit. Capoll. consil. 39. n. 35. Curt. Ju. consil. 19. n. 13. Dambouder. prax. crimin. c. 115. quod quadruplum ab hæredibus quoq; exigi potest. Peregrin. 4. d. Jur. ff. 5. n. 31. Prosper. Farinac. qu. cr. 10. n. 73. l. 6. in ff. b. t.

14 & lult. ff. eod. Quod reliquas pœnas Romanorum corporales attinet variæ fuerunt: l. 3. ff. b. t. mentio fit, interdictionis aquæ

aquâ & igni, in cuius locum successisse videtur *Deportatio cum amissione omnium bonorum*. *Tiber. Decian. et c. cr. lib. 8. c. 30. n. 1. Wesenb. P. ff. h. t. n. 7.* Fures & Peculatores Metalli Casariani, ex edicto Divi Pii exilio vel metallo puniti secundum dignitatem personæ. *l. sacrileg. § pen. ff. h. t. l. 3. §. ult. l. 6. ff. b. t. §. item lex Jul. 9. l. d. p. I.* Imprimis verò Judices, qui in ipsa administratione pecuniæ publicæ subriperint, capite puniri jubentur, quâ rectè etiam plectuntur conscii & ministerium exhibentes. *l. 1. C. ad l. Jul. Pec. §. Item Lex Julia Inst. d. Pub. Jud.* Et fuit hæc in re non contemnenda *Lex Platonis*, 16 quam habet *lib. 12. d. LL.*, quâ præcipitur, *ut si quis aliquid publicum furatus fuerit, sive parvum, sive magnum, pari supplicio puniatur.* Nam qui rem parvâ sustulit, minori quidem vi, quam qui magna rapuit, equali tamen cupiditate furatus est, major arripitur si potuisset: non enim parvitate furti peculatus differunt, & c. & ut civem putat pejorem fure & insanabilem mortis supplicio condemnandum. *Tiber. Decian. d. l. n. 8. Anton. Matsba. d. l. cap. 2. n. 2.* ut non male conquestus sit inde *Cato*, quod non puniantur capite *Peculatores*, his verbis: *Fures privatorum furorum in nervis atq; compeibus vitam agunt, fures publici in auro atq; purpurâ gloriosi se ostentant.* *Gell. l. 11. c. ult. Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 3. lit. D.* Et sane optandum esset, ne hoc pessimo seculo licentia esset hominibus malis, qui vel ærario, vel aliis publicis redditibus præsent, tam liberè circa pecunias & res publicas Principum & Reip. grassandi, cum experientia loquatur, & ipsa dies, dari quamplurimos, qui officio admoti pauperrimi sunt, aliquot verò annis præter lapsis & quidem paucissimis, omnium divitiarum copiis abundant, non solum pecuniæ publicæ, sed & piis causis destinatæ, hirundines, sanguine & succo Reip. plena. Nec 18 video rationis solidæ quid subesse, circa crimen peculatus, numne illi faciant, qui extra administrationem sunt,

Iii
quam

430 DE CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
quam illi, qui sunt Iudices vel administratores: cum ab-
furdum videatur, illos extra legis pœnâ esse debere, quo-
rum fidei & periculo res & pecuniâ publicâ concedun-
tur, quod in illis major fides requiratur, & ob majorem
peccandi facultatem, ne illam sibi sumant, in exemplum
aliorum sint acerbius furibus simplicibus plectendi. *An-
ton. Matthæus tract. d. crim. tit. 10. c. 1. n. 7.* Et quamvis accuratè
distinguat inter crimen residui & peculatus, quod il-
lud sit, quod committitur in pecuniâ suâ fidei commissâ;
Peculatus, ab extraneo, Furtum tamen utrumq; est insi-
gnius merito capitali pœnâ afficiendum. Sed placuit ita
19 communi Dd. opinioni, ut secundum *l. 9. §. 2. ff. b. t.* mitius
agendum sit cum eo, *cujus fidei & administrationi, custodia, &
periculo pecunia publica commissa est, ut adituo in rebus sacris
Quæstori thesaurario, quod illi non capitaliter sed civiliter conve-
niri possint.* Et quod magis est, quod Excellentia hominis
excuset à Peculatu. *Capoll. consil. 29. n. 35. in f. lib. 3. Tiber. Decian.
tract. crim. cap. 32. n. 11. Petr. Theodor. Colleg. Crim. disp. 9. th. 3. lit. D.
in fin. Bened. Carpzov. præf. Crim. p. 2. qu. 85. nu. 10.* Furtum illud
non punitur capite, quod committitur ab iis, quorum
administrationi pecuniâ sunt conceditæ, sed sola su-
spendii pœna locum habere creditur *in furto & Peculatu
simplici i. e.* ab iis extra administrationem commisso, quæ
pœna suspendii in locum deportationis successive dicitur,
Constitut. Carolin. P. N. D. art. 162. Quamvis fere contra-
rium sit dicendum ex art. 270. Tit. *Straff derjenigen so mit
vertrauter oder hingeleger Haabe ungetreulich handeln. Wel-
cher mit eines andern Gütern, die ihm in guten Glauben zu be-
halten und verwahren gegeben sind / muthwillig und gefährlich
cher weiß dem Gläubiger zu Schaden handelt, solche Mißthat
ist einem Diebstal gleich zu straffen.* Et communi illi senten-
20 tiæ Dd. in Electoratu Saxoniz non subscribendū, utpote,
quod

quod in eo & mortis supplicium irrogari possit in eos, qui perfidè administrarunt, pecuniam publicam constit. 41. p. 4. Et notatu sunt hæc de re digna verba *Edicti Electoralis anno 1584.* §. nach dem. Ib. In betrachtung/das man sich vor andern Dieben etlicher massen hüten und vorsehen/aber von untreuen falschen Dienern/welchen man vertrauen muß/nicht verwahren/noch ihnen ins Herz sehen kan/derohalben sie wol billig ernstest Straffe/als die gemeine Diebewürdig.

Altera species *Peculatus est Sacrilegium*, Nimirum furtum rei sacra i.e. Deo consecrata vel donata l. 4. ff. ad L. J. pecul. vel etiam religiosa: ex loco religioso, puta ornamentis sepulchrorum & c. *Wesenb. P. h. t. n. 4.* De quo crimine pluribus cum jamdum sit dictum in *Dissertatione nostra l. Cap. 3. sect. 2. n. 21.* nolimus eandem hic cum nausea apponere cramben. Illud tamen addimus, quod plus sit quam furtum, & quod hoc in crimine res sacra propriè sumantur pro illis, quæ Deo sunt sacra & dicata §. *Sacra. Inst. d. R. D.* Et est quidem illud crimen gravius *Peculatu* in specie sic dicto, quod hoc saltem res profana & publica subripiatur, quo soli Reip. damnum inferetur, illud autem in ipsius quoq; Dei & sacrorum profanationem vergat. Cui illud annectimus, quod cum variæ sint Sacrilegii species, dum aliud est propriè sic dictum aliud impropiè vel quasi, & locus ipsius sacrilegii attendendus, & res, quæ surripitur, nec non Persona, Variæ hujus nec unius generis sint poenæ. Quemadmodum nec rejicienda est penitus differentia inter sacrilegium circa Personas, Loca. Aliter enim punitur Ipsi DEO Principi & Sacerdotibus sacra administrantibus injuriam inferendo, l. 10. C. d. *Episcop. & Cleric.* Aliter circa loca sacra malè versando, templa occupando, Ecclesias violando, incendendo, sanguinem fundendo, sacra turbando *Authent. sed non Jure C. d. Episcop. & Cler. l. 2. C. d. Crim. Sacr. l. 5. C. d. SS. Eccles. l. 2. ff. d. Coll. illicit. c. in literi. X. d. rpt.* Et deniq; aliter: *Sacrilegium circa rem,* (quod propriè vide-

432 DE CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
tur tale esse) *res sacras contrectando, surripiendo calices, patinas &c. arcam elemosinariam: &c.* Pro quibus & aliis circumstantiis variæ irrogantur pœnæ: habitâ ratione *Rei, temporis, aetatis, sexus, personæ.* Videri & consuli de hujus Criminis pœna omnino distincte debet *Ord. Carol. P. H. D. artic. 171. Diebstal heiliger und geweihter Dinge an heiligen*
24 *und geweihten Städten/add. art. 172 173, 174, 175.* Ubi notandum: quod etiam ratione pœnæ, mitius procedatur circa *Quasi Sacrilegium*, quod dicitur committi, *legem divinam omitendo, vel intellectum ejus violando, de autoritae, legis, nec nõ de Electi Principis dignitate disputando &c. l. 1. C. d. crim. sacr. l. 3. C. eod. de quibus & aliis vid. Tholosan. Syntag. lib. 32. c. 14. 15. Tiber. Decian. lib. 6. cap. 17. Petr. Theodor. Colleg. Crimin. disp. 9. tb. 4. Foller. in Pract. crim. c. 17. n. 1. Vincent. d. Franchis dec. 315. n. 11. Jodoc. Dambouder. c. 111. Gomez. de delict. c. 5. Farin. pr. crim. tit. d. furt. Bocer. p. 1. class. 4. disp. 6. tb. 55. Ludov. Pegyer. decis. crim. 24. num. 17. & 20. Egid. Bossit. d. sacrileg. Ignat. Lopez. pr. crim. can. c. 91. Multa vero, quæ nostro Saxonico foro obtinent circa hoc crimen puniendum, vide imprimis apud *Bened. Carpzov. p. 2. quest. 8. 9. De Sacrilegio ejusq. pœnâ.**

25 Affine multum III. quoq; *Peculatus & Sacrilegio est Crimen Residuorum*, vel ut alii malunt, *Residuarum.* De quo itidem *Lex Julia* est concepta, quæ locum habet contra *Administratores, publicam pecuniam intercipientes, & retinentes*, perinde, uti *Lex Julia Peculatus*, contra alium datur extraneum, non administratorem, qui publicas pecunias furripuit *Prosp. Farina. p. 7. quest. 171. n. 57.* Et illud quidem committitur, non solum quando Administratori pecuniam publicam in usum debitum non expendit, sed & retinet, *l. 2. ff. ad l. Jul. Pecula. vel in proprios usus convertit, l. 4. §. 3. ff. eod. Petr. Gregor. Tholosan. lib. 33. Syntag. 20. num. 20.* Qui omninò furti quoq; tenentur, *ejusdemq. pœnâ*, quamvis non communi jure, tamen *Saxonico Bened. Carpz. Pract. Crim. p. 2. qu.*

85. pra.

85. præsertim in Electoratu Saxonia, s. Questores vel officiales dolose & fraudulenter subtraxerint vel in usus proprios converterint summam 100 fl. Quo casu a quæ, ut reliqui fures, suspendio puniuntur. A quâ poenâ tamen liberantur. (1) Si de delicti corpore non certo constet (2) si damnum resarciant penitentiâ ducti ante carcerationem. (3) Si magis culpâ quam fraude, & magis negligenter quam dolose administrarint. (4) Si summa subtracta non aquaverit 50 fl. pœna carceris vel exilii obtinet. (5) Si illa summa excedat 50 fl. fustigationi locus est. Constitut. 41. p. 4. Quæ pœna capitalis quoque eo casu cessat, si res subtrahantur, quæ quidem aliene fidei & custodia, non vero administrationi subjectæ. Et ita facile nunquam Depositarius vel Commodatarius pœnâ capitali afficiuntur, quod dolus aliquo modo purgari videatur per actionem ex contractu, vel quasi. Quod & obtinet in Tabellariis perfidis, pecuniam concreditam dilapidantibus. De quibus & aliis casibus vide omnino Bened. Carpz. pr. crim. p. 2. quest. 85. De furto in reb. creditis comm. Adde Daniel Mollerum in Constit. Electoral. 47. p. 4. Matthiam Colerum p. 1. decis. 207. n. 3. Berlichium p. 5. concl. 57. Virgil. Pingitzer. quest. Saxo. 47. Bocerum tract. d. furt. c. 2. Quænam vero pœna obtineat in Criminis Residuarum de Jure Civili vid. Anton. Mattbaum de Crim. ad lib. 48. ff. tit. 10. c. 5.

Et his absolutis implese jam videmur numerum & 29 Catalogum illorum Criminum quæ l. i. ff. d. Publ. Jud. vocantur Publicorum judiciorum, uti fuerunt Crimen. L. Majestatis divine & humane. Delicta carnis, Concupinatus, stuprum, fornicatio, Adulterium, incestus, Sodomia, Homicidium, Parricidium, Incendium, Vis publica & privata, Falsum, Crimen Repetundarum, fraudata annonæ, ambitus, Simonia, Peculatus, Sacrilegii, Residuarum. Restat unicum illud, quod dicitur Plagium, vel furtum hominis, de quo lata fuit apud Romanos Lex Falsa de Plagiariis. Verum hæc de materia jam à nobis cum actum

434 DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.
sit *Dissert. nost. i. circa varias furti species Cap. 3. sect. 2.* Misiss
illis criminibus, quæ dicta sunt Publicorum judiciorum,
nunc descendimus ad Delicta Extraordinaria.

CAPUT QUINTUM
De
CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.
SUMMARIÆ.

1. Continuatio operis.
2. Quenam sint & dicantur
Jure Romano Crimina Ex-
traordinaria.
3. Multitudo & varietas horum
criminum.
4. Crimina Extraordinaria,
quorum mentio sit Tit. gene-
ra ff. de Extraord. Criminib.
5. Crimina extraordinaria spe-
cialibus Titulis ff. & C. eno-
data.
6. Alia Crimina Extraordina-
ria à Criminalistis recensita.
7. Quenam Crimina Extraor-
dinaria Popularia, quanam
Non Popularia.

1. Vidimus hæcenus ea Delicta, quæ Privata, item illa, quæ
Publica seu Publicorum dicuntur judiciorum, & de singu-
lis quidem ordine, & pro instituti ratione breviter. Cum
verò & alia adhuc in Jurisprudencia Romanâ restent, quæ
nec catalogo Privatorum, nec Publicorum Criminum per o-
mnia accensentur, & quibus certa pœna Legibus non est
determinata, de illis & quidem brevissimè (cum de mul-
tis incidenter jam dictum sit, circa privata vel publica deli-
cta.) nunc in calce hujus *Dissertationis* aliquid addemus,
magis illa, quæ vocatur *Extraordinaria*, quoad singulas spe-
cies & earum naturam recensendo, quam prolixis expli-
cando. Sunt igitur & dicuntur *EXTRAORDINARIA CRIMINA*
Jure Civili Romano t. i. ff. d. *Extraord. crim.* illa, quæ à *Lege*
prescriptam nullam habent pœnam, sed quæ extra ordinem coer-
ceri solent l.annonam l. pen. & fin. ff. d. extraord. crim. ex arbitrio
Judi-

Judicis, secundum varias circumstantias ipsius, criminis atatis lo-
 ri & c. Wesenbec. in Part. ad h. e. ff. n. ult. Et horum species vi-
 dentur esse innumeræ, cum uti morbi corporis, ita & ani-
 mi vitia & delicta nullis limitibus, vel nominibus videan-
 tur posse circumscribi. Nos ergo illa saltem præcipua
 tangemus, quæ partim præsentis tit. d. Extr. crim. partim pe-
 culiaribus titulis lib. 47. ff. a. tit. 12. usq. ad tit. 23. Nec non li-
 bris Codicis lib. 9. tit. 19. 29. 32. 34. comprehenduntur. Sunt
 autem sequentia potissimum. (1) Sollicitatio alienarum nu-
 ptiarum, interpellatio matrimoniorum, etsi delinquentes effectui
 potiri non possint, quod in illo crimine voluntas perniciosa libidinis
 extra ordinem puniatur l. i. ff. d. extr. ord. criminib. (2) Si quis simo
 corrupto aliquem perfuderit, ceno, luto oblinuerit, aquas spurcave-
 rit, fistulas, lacus, quidve aliud ad injuriam publicam contaminave-
 rit, l. i. §. ff. b. i. (3) Si stuprum fuerit attentatum in puero, puella
 vel mulier interpellata, vel impudicitie gratia donum aliquod da-
 eum, l. i. §. 2. b. i. (4) Catuum illicitorum convocatio sub prætextu re-
 ligionis, vel specie solvendi voti. l. 2. ff. b. i. (5) Partus Abactio vel
 Abortus procuratio. l. 4. ff. b. i. (6) Ars Sacculariorum, quæ arte Ma-
 gicâ pecunia subripitur, quibus similes sunt Manticiarii, Zonarii
 Gaudiebe/Beutelschneider/Item ars Directariorum, qui in aie-
 na cenacula se ingerunt, furandi animo, furibus similes. Quibus
 non dissimiles sunt Circulatores, qui sapientes circumferunt &
 proponunt & damnum inferunt. Item Circumforanei Marc-
 schreier/Quacksalber/Lyriactskrämer/ & illi qui, ale genus vi-
 ra exercent, vel quod turpe est & inhonestum, vel communi Reip.
 saluti magis noxium, quam salutare l. 7. ff. b. i. (7) Pertinent & re-
 feruntur huc quoque Crimina, quæ in certis saltim Pro-
 vinciciis cognita fuerunt, Sic in Arabia Crimen fuit σκοπελισμὸς
 id est Lapidum Positio, quod si quis eum agrum coluisset, letho peri-
 turus esset infidelis eorum, qui scopulos posuissent, quæ res tantum
 terrorem incussit, ut passim ad illum agrum ausus fuerit accedere,
 crude-

crudelitatem timens eorum, qui *κοπιλις* quō fecerunt, Quæ res
 arbitrarie à Præside usq. ad capitis pœnam coercita fuit. l. 9. ff. d. ex-
 traordinar. Criminib. (8) In Ægypto crimen fuit ingens, si ag-
 geribus Nili fuerit nocitum, si quis chomata ruperit vel dissolue-
 rit, id est aggeres, qui Aquam Nili fluvii continebant. Hoc crimen
 extra ordinem punitū fuit pro conditione delinquentis & pro de-
 licti mensurâ, ad quod crimen etiam spectabat, si quis arbores exci-
 derit quæ colligebant aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili
 dispensabantur & coërcebantur. l. 10. ff. b. t. Et hæc sunt illa, quæ
 sub rubricâ generali Tituli ff. d. Extraord. crim. continentur.

5. Hisce adjunguntur specialibus Titulis. (9) Crimen Sepulcri
 violati. (10) Concussionis. (11) Abigeatus. (12) Prævaricationis. (13)
 Receptionis. (14) Furti Balnearii. (15) Effractionis & Expilationis.
 (16) Expilata Hereditatis. (17) Stellionatus. (21) Trimini moti.

6. (22) Collegii & Corporis illiciti. Adjungunt illis Criminalista.
 (23) Crimen Periurii. (24) Expositionem Infantis. (25) Mendican-
 tium improbitatem. (26) Carceris effractionem. (27) Feneratio-
 nem, aleam & Ebrietatem. De quibus vide ordine Anton.

7. Mattheum tract. d. criminib. ad lib. 47. ff. Petrus Theodoricus Coll.
 crim. disp. 3. distinguit crimina Extraordinaria in popularia &
 Non popularia, hæc illa vocat, quæ totum populum læ-
 dunt: uti est Albi Corrupti, Spreta Jurisdictionis & contuma-
 cia, dejectio vel effusio ex cenaculo, qua liber homo perit, noxium
 animal habere, quo iter fit, Testamenti aperturâ Injuria sacræ illa-
 ta, delicta contra edicta & loca publica, flumina & c. Non Popula-
 ria autem vocat, quibus potius privati læduntur & ad illa
 refert ea, de quibus antea jam dictum. Nos de quibus-
 dam ex illis pauca dicemus.

SECTIO II.

De

PARTU ABACTO VEL PROCURA-
TO ABORTU.

SUM-

SUMMARI A.

1. *Crimen abacti Partus vel Publicum est, vel Extraordinarium.*
2. *Sententia eorum, qui omne abacti partus crimen capitale dicunt, quod omnis partus sit animatus, & spes hominis, homo.*
3. *Sententia eorum, qui omne crimen abortus procurati extraordinarium asserunt.*
4. *Sententia media & Communis Jctorum asserentium, animati & perfecti partus*
- abactionem ad crimen publicum, imperfecti autem ad extraordinarium referendum.
5. *Num distinctio partus formati & informis, in jure Civili sit fundata?*
6. *Consiliatur sententia Philosophorum & Jctorum, ratione distinctionis partus animati & inanimati.*
7. *Responsio ad quorundam Theologorum objectiones.*

HOc crimen duplici venit ratione considerandum, Vel
 (1) quatenus *Publicum* est, & *Lege Cornelia* vindicandum, tanquam homicidium, de quo etiam dictum a nobis est in *Dissertat. IV.* circa homicidium. Vel (2) *Ut Extraordinarium* prout hoc crimen dicitur *l. 4. ff. d. Extraordin. crim.* Divus Severus & Antonino rescripserunt, eam, qua data opera abegit, a Præfide in temporale exilium dandam, indignum enim videri potest, impune illam maritum liberis fraudasse. Similis argumenti lex est *ff. ad l. Cornel. d. sicar. Si mulierem visceribus suis vim intulisse. quo partus abigeretur, constiterit, eam in exilium præfes provincie exiget.* Hujus rei ratio nobis breviter danda est, quare unum idemq; delictum ad diversa capita referatur, & modo *lege Cornelia* vindicandum, modo *extraordinarie* puniendum præcipiatur? Et sanè sunt: qui omne partus abacti dolo malo crimen *Lege Cornelia* vindicandum censent & capitale ex eo, quod ex saniorum Philosophorum, quibus & Theologi orthodoxi ad stipulantur, mente, omnis partus & fatus

K k k

in

- in utero sit animatus, dum anima implantetur confestim à tempore conceptionis cum ipso semine & quasi per traducem, contra Jenensis cujusdam Philosophi opinionem, cujus sententia à Philosophis Wittenbergensibus jam dudum explosa. (2) Utuntur ad fundandam hanc suam sententiam argumento à Minori ad majus. Quod si n. capitale sit sacris literis, vel semen mittere in terram virile juxta Legem Moisis, *Gen. 38.* imò, si ultimo supplicio dignum Legibus Civilibus censetur crimen, vel saltem spem hominis extinguere, *Spadones facere, se ipsum vel castrare alios, si Medico excidere capitale & adimere virilitatem, l. 4. in fin. ff. ad l. Cornel. d. Sicar.* multo magis homicidium erit poena capitali plectendum hominem jam conceptum, qui secundum Philosophorum sententiam, uti dictum, à tempore conceptionis animam sortitur, poculo abortitionis vel alià quâpiam violentiâ enecare. Contra v. sunt, qui abacti partus vel fatus in utero crimen nunquam poenâ gladii tantquam homicidium puniendum docent, sed semper extra ordinem. Moti potissimum his duabus rationibus. (1) *quod Legibus nullibi hoc crimen dicatur esse capitale vel lege Cornelia vindicandum, neq; illa distinctio inter partum animatum & inanimatum ullibi expressis verbis in Jure reperitur. Lex Cornelia (2) eadem hominis vindicet, cui annumerari non posset, homo antequam esset in lucem editus. l. 1. §. ff. d. ventr. inspicien. l. 1. 4. C. d. fideicom. libert.*
- 4 Verum non obstantibus his & aliorum dissentientium opinionibus Quæstio omnis dependet ex illâ communi Jctorum distinctione, quâ Partus, qui abigitur ex utero talis, est vel *Animatus, vel inanimatus, & Priori quidem casu committi homicidium verum & crimen Lege Cornelia vindicandum, quem in finem de eo tractavimus supra Dissertat. nost.*
4. Posteriori vero *Extraordinarium esse crimen & extra ordinem punien-*

puniendum, Communis est Dd. & unanimes Criminalista-
 rum sententia, ad unum omnium calculo hæcenus ap-
 probata. Nec obstat (1) *Quod nulla lege Civili illa distinctio ex- 5*
presse reperiat: Responderetur: Implicite satis colligi potest
 ex l. 38. §. *Qui abortionis aut amatorium poculum dant, etsi dolo*
non faciant, tamen, quia mali exempli res est, humiliores in metal-
lum, honestiores in insulam, amissa parte bonorum, relegantur,
Quod si eo MULIER aut HOMO perierit summo supplicio adficiun-
tur. Quæ verba: *Mulier aut homo*, quamvis aliqui inter
 dissentientes explicent de unâ personâ mulieris, cui po-
 culum abortionis datum est; rectius tamen ad *fætum* ex-
 tendenda censentur, qui jam homo erat cum abigeretur: id
 est *formatus*, cum *informis* fætus magis credatur spes ho-
 minis, quam homo. Anton. Matthæus tractat. d. criminib. ad lib.
 ff. 47. tit. 5. cap. 1. d. part. abact. n. 2. *Quod vero (2) modernorum 6*
Saniorum Philosophorum opinionem attinet; quod
animatransplancetur per traducem, & inde à tempore conceptio-
nis confestim partus in utero sit animatus dicendus. Illam equi-
 dem in scholâ Philosophorum nec nos improbamus,
 cum & illa suas non debiles, sed firmas habeat rationes.
 Sed putamus illâ Philosophorum opinione illam JCro-
 rum distinctionem, quâ alia pœna statuitur in fætum ani-
 matum & inanimatum, nondum esse penitus sublatam.
 Illâ enim refutatur saltem illorum opinio, qui docent
 demum mediatur aliquot diebus post conceptionem in-
 spirari & immitti divinitus animam. Hanc litem JCti non
 faciunt suam, nec impugnant illam sententiam priorem,
 quod anima cum semine transplantetur. Hactenus enim
 in eorum descendimus partes, quod & in tali partu homi-
 cidium committatur, si spem hominis pro homine sumas
 & informi, quamvis physicè animato. Sed ratione per-
 fectionis corporis illiusque membrorum illum dicimus

partum *animatum*, quasi *formatum*, in quo per exteriorem motum jam se exserit anima, contra *inanimatum* illum, quasi *informem* factum, in quo nulla animæ externa deprehenduntur signa: quamvis per se possit phyfice animam habere. Et hæc ratione proportionem & gradus inter pœnam Legislatores constituerunt abacti partus, ut illud magis *capitale* esset crimen, quo *formatus*, minus vero *capitale* & *extra ordinem puniendū*, quo *informis* abigitur & enecatur. Ut non videam, quomodo Philosophorum sententia, quamvis per se justa, hanc Jctorum tollere possit proportionem pœnarum. Quamvis enim uterq; foetus homo sit statim à momento conceptionis, non tamen ejusdem qualitatis, nec ratione suæ perfectionis corporis, ut ita majus delictum majori, minus mitiori sit afficiendum pœna. Et si Aristoteli credimus, nec ille videtur hos gradus perfecti & imperfecti partus denegare. Quando *lib. 11. d. generat. anim. c. 111. scribit. Vivere equidem conceptum utero semen, primum, ut planta, dein, ut anima, postremo, ut homo ordineq; successivo aut generari aut infundi animas, vegetantem, sensitivam rationalem.* Quam sententiam, si rectè explicetur, non puto, esse nostris Philosophis contrariam. Sed satis faciendum jam nunc erit *Theologis*, qui eadem ducti ratione, quâ Philosophi, hanc Jctorum sententiam improbant: Et ita nempe Tertullianus hæc de re sentit: *Nobis homicidio semel interdicto etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissolvere non licet. Homicidii festinatio est, prohibere nasci: nec refert natam quis eripiat animam, an nascentem disturbet, Homo est & qui futurus, etiam fructus omnis jam in semine est.* Cui addunt illud Gen. 38. de semine. Sed opponimus his (1) *Sacram ipsam paginam*, quâ hæc divisio ratione pœnæ expressis verbis fundata. *Exod. 21. v. 22. ubi locum Junius ita explicat. Si rixati fuerint Viri, & percusserint mulierem prægnantem,*

tem, exieritq; fetus ejus, siquidem informis, multa multabitur percussor, si vero jam formatus, dabit animam pro anima. (2) Theologus oppono Theologum Augustinum Jure Canonico citatum c. Moyses 32. quæst. 2. Moyses Tradidit, (si quis percusserit mulierem in utero habentem & abortiverit, si formatum fuerit, det animam pro anima, si informatum fuerit multetur pecunia &c. Clarior Hieronimus c. scuti 32. quæ semina paulatim formantur in uteris, & tandem non reputatur homo, donec elementa confecta suas imagines membraq; suscipiant. Accedunt (3) testimonia Principum Medicorum Galeni lib. 1. d. sem. 9. & Hippocratis (4) Leges Publicæ ordinat. Carolina & Constitution. Electoral. in dissert. 4. à nobis allegata, quibus expressè hæc distinctio in animatum & inanimatum partum recepta; quamvis nolumus his solis LL. pugnare tanquam domesticis argumentis ex Jurisprudencia de promptis & sacrilegium aliàs sit de Legis veritate dubitare.

CAP: V.

SECTIO III.

De

SEPULCHRO VIOLATO.

Ad Tit. 12. lib. ff. 47. & C. lib. 9. tit. 19.

SUMMARIA.

1. Sanioribus Gentibus uti sepulchra religiosa, ita eorum habitata fuit violatio atrox crimen.
2. Quid sepulcrum, monumentum, locus religiosus?
3. 4. In hoc crimine adsit dolus, quem comitatur infamia.
5. Varii modi, quibus sepulchra dicantur violari.
6. Prout hujus criminis varia genera, varis pœna.
7. Et Honestatis & pietatis est, mortuos honeste terræ mandare, & summa injuria, sepulcorum cadavera dolosè movere & turbare.
8. Duplex de sepulchro violato actio datur, Civilis & Criminalis.

Kkk 3

9. Quæ

9. *Quanam actio Prætoria Civilis.* *violatio species Sacrilegii est.*
10. *Pœne hujus delicti criminales.* *12. Usus tamen hujus Tituli vel actionis Civilis non prorsus sublati.*
11. *Nostri moribus, quo privata sepulchra cessant, sepulchrorum*

1. **C**um passim apud gentes etiam Ethnicas sepulchra in summâ habita fuerint religione, quæ etiam mortui hominis illatione locis religiosis nomen dederunt, sepulchrorum & locorum venerabilium violatio pro crimine atroci & sacrilegio, non saltem Legibus Romanis sed & aliorum populorum moribus habetur. *l. 5. C. d. sepulcr.*

2. *violat. Est nempe Sepulchrum locus, ubi corpus ossave hominis condita sunt, uti monumentum, quod memoria cause sepulchris adjicitur. Et eatenus, quatenus corpus humatum est, locus ille redditur religiosus, i. e. injuriis hominum & commercio civili profanoque*

3. *remotus l. 2. §. 5. & 6. ff. d. religios. & Sump. funer. Horum sepulchrorum violatio ut crimen aliquod sit, requiritur dolus, ut in omnibus delictis. Innuunt hoc verba Prætoris l. 3. ff. d. sepulcr. violato: Cujus dolo malo sepulchrum violatum esse dicitur,*

4. *in eum in factum judicium dabo. Qui dolus si adsit, quo alterius manes inquietentur & ossa turbentur, hoc crimen comitatur infamia l. 1. ff. h. t. cum ex omni dolo dedecus & turpitudine, tanquam ex fonte pessimo, profluat §. ult. Inst. d. suspect. Tutorib. r. t. ff. d. his qui notant infam. Wesenbec. Parat. ad h. t. v. 7.*

5. Quor modis vero hoc crimen committatur & quomodo sepulchra violentur, jam paucis dispiciendum nobis est: Et uti in omni crimine, sic & in hoc gradus dantur, & plus minusve peccatur. Aut enim sepulchris mortuorum injuria inferitur violando, rumpendo, saxa & monumenta diruendo, evertendo, auferendo, aut inferendo mortuum, qui eo non debet inferri, aut ei injuria fiat, illud occupando, inhabitando, inaedificando,

cando, vel cadavera & ossa penitus tollendo. Vel mille aliis modis, vel ipsi sepulchris, vel cadaveribus, ossibus, eorumq; vestimentis, ornamentis, monumentis statuis bustis columnis aliquid detrahendo. l. 2. 3. l. ult. ff. de sepulcr. violat. l. 5. & 4. C. eod. l. 38. ff. de religios. & sum. fun. l. 15. qui in puteum 11. §. si quis ff. quod vi aut clam. Quinimo referunt & Wesenbecius & alii ad hoc crimen, si qui in civitate sepulchrum faciunt, quod interdictum fuerat edicto Adriani poenâ 40. aureorum, quâ tenebatur & Magistratus, qui fieri passus fuerat l. 3. §. Divus ff. h. t. Et denique hoc crimen extendunt ad eos, qui furcis affixos vel suspensos denudât, tollunt, vel semimortuos deserunt, ut perire cogantur. Wesenbec. Parat. h. t. n. 3. Prout nempe variâ hujus Criminis violati sepulcri 6 sunt species, ita non una eademque poena. In genere tamen ab omnibus saniori ratione & honestatis amantibus nationibus pro atroci crimine habitum fuit: quod passim nefas dicatur ossa & cineres turbare. Die Todten in der Erden verunruhigen: Et quemadmodum ad Reip. bene confututa ornamentum & salubritatem ipsius aëris facit, & 7 conducit, ne mortuorum cadavera maneant insepulta, ita ipsorum defunctorum honori vergit, si Christiano & honesto more terræ mandentur, pro cujusque loci piâ consuetudine, sepulta vero corpora defunctorû injuriis viventium non exponantur. Nec enim attendendus est mos barbarorum, mortuos suos vel canibus objicientium, vel nullam rationem honesti sepulchri habentium, cum sacrae literæ ad hunc honorem mortuis exhibendû invitent, & pro summâ injuria habeant, si defunctorum ossa moveantur & vexentur. 7 Reg. 13. 2. R. 23. Leges itaque contra hoc crimen varias proposuerunt actiones & remedia, 8 Nimirum datur de Jure Romano Civili, vel contra Violatorem Sepulchrorum actio Pratoria ex edicto, Nec non Accusatio crimi-

9 *criminalis*. Illa continetur l. 3. ff. b. t. Tria hoc edictum potissimum continebat, (1.) ut si quis ageret, quanti ei visum fuerit, in id Prætor violatorem condemnabat. (2.) Si nemo erat, qui ageret, ad quem res pertineret, dabat ei qui agere volebat, actionem 100. aureorum. (3.) Si quis in sepulchro dolo malo habitaverit, 10 vel adificium aliud habuerit, dabat actionem 200. aureorum. Accusatio ex hoc delicto respicit pœnam, quæ pro qualitate delicti multivaria est. Vel enim erat *Deportatio*, vel *relegatio*, vel *damnatio in metallum*, vel *ultimum etiam supplicium*, si ipsa corpora extracta, vel ossa l. ult. ff. b. t. Erat etiam pœna *pecuniaria*, l. 3. C. eod. Nostris moribus, quibus corpora defunctorum non in locis vel hortis privatis sepeliuntur, hoc crimen ut plurimum conjunctum est cum *Sacrilegio*, dum sepulchra & monumenta vel in cæmeteriis, vel ipsis templis pro consuetudine cujusque loci & conditione Personarum conduntur & terræ mandantur, quorum locorum sacrorum & religiosorum violatio omnino pro sacrilegio est habenda, quamvis propterea non omnes 12 Tituli ff. d. Sepulchro violato usus videatur sublatus, cum uti olim, ita & hodie extraordinaria accusatio cum crimine sacrilegii bene concurrere possit. Adeo, ut si quis edicto Prætoris ad damna resarcienda experiri velit, ei non sit denegandum: Quod ex eo, quod minus frequentetur actio, non in totum censeatur sublata *Anton. Mattheus d. criminib. ad lib. 47. tit. 6. n. 8.* Vide plura in *dissertat. nostr. I. cap. 3. sect. 2. n. 18. item Constitutionem Elector. 34. p. 4. Von Straff derer/ die die Todten auffgraben. Bened. Carpzov. pr. crimin. p. 4. q. 83. n. 51. Tiberium Decian tract. crim. lib. 6. c. 44. Matth. Colerum Decis. 147. Farinac. qu. crim. 20. Petr. Theodor. Colleg. Crimin. disput. 3. th. 10. Covarru. var. resolut. 1.*

num. 11.

C. A. P.

CAP. V. SECTIO IV.
DE CONCUSSIONE.

Ad tit. ff. 13. lib. 47.

SUMMARIA.

1. Concussio quid sit.	6. Quomodo concussio differat à
2. 3. Crimen concussionis non ad pecuniam saltem spectat, sed & ad alias res metu extortas.	Crimine repetundarum.
4. Concutere quis hoc loco dicitur.	7. Quomodo differat à rapina, latrocinio, Sycophantiâ.
5. Non solum à Magistratu sed & privato concussio fieri dicitur.	8. Modi, quibus fiat concussio.
	9. Actiones ex hoc delicto civiles & Criminales quanta dentur.
	10. Species Concussionis capitalis.

AD extraordinaria Crimina porro refertur **CONCUSSIO**, **1**
Crimen nempe, quo vis per metum & terrorem adigitur ad aliquid dandum vel faciendum, quod libertati sue relictus extra metum illum non dedisset, neq. fecisset. Non solum verò hoc delictum pertinet ad pecuniam, uti nonnulli putant, qui definiunt: pecunie per terrorem pretextu juris alicujus injectum extorsionem. Petr. Theodoric. Colleg. Criminal. disput. 3. tb. 13. Quamvis enim l. 1. & 2. ff. d. concuss. dicatur concussio, cum quis Judicium, Magistratus, alicujusve potestatis, quam habet metu, aut alio terrore, pecuniam alicui extorquet. Illud tamen rectè quoq; aliis in rebus perpetrari arbitratur *Wesenbec. in Parat. ad tit. d. concuss.* **2**
utputa, si quis cogatur ad contrahendas nuptias, ad aliquè contractum celebrandum &c. emendum, mutuo dandum &c. Cui consentit *Anton. Mattheus tract. d. crim. ad lib. 47. ff. tit. 7. c. 1. n. 1.* ubi vocat: terrorem injectum pecunie, vel rei alicujus extorquenda gratia, quamvis illud exemplum *Wesenbecii* de nuptiis non admittat, sed rejiciat. Idem sentit *Zoesius ad ff. tit. d. concussio.* **3**
Nempe concutere hoc loco ille dicitur: qui alicujus molestie aut incommodi metu uillato pecuniâ, aut rem, ab alio extorquet, **4**
Struv. Exercitat. 48. tb. 92. Damboud. pr. cr. c. 29. Farinac. q. 141. n. 39.

- 5 (2) Notandum præterea est, quod hoc Crimen *concuſſionis* non solum committatur à Magistratu pecuniam à subditis suis potestatis metu incusso extorquente, uti nonnulli arbitrantur, quos recenset *Farinacius quaest. iii. n. 42.* sed & à quovis alio, etiam privato, metum *facto*, vel *verbis inferente.* *Tiber. Decian. tract. cr. lib. 8. c. 35. n. 24. Bartol. ad l. i. ff. d. concuss.* Et in eo Differt hoc crimen (1) à Crimine Repetundarū, quod hoc solum delictum à Magistratu vel officiali commissum vindicet & persequatur, concussio autem etiam fieri dicitur à Privato. (2) Crimen Repetundarum habet locum, sive à volente, sive invito Magistratus pecuniam sumpsit. Concussionis saltem in invito. *Farinac. q. iii. n. 43.*
- 7 *Tiber. Decian. lib. 8. c. 35. n. 24.* (3) Differt Concussionis crimen à *rapinā*, qua res per vim auferitur, non solum metum: A Latrocinio verò & reliquis, quibus mortis periculum metuitur, mortis violentia, quæ hic non adest, neq; spoliatio, jugulatio, obsessio, Et denique à *Sycophantiæ crimine distat*; quod *concuſſor terrore*, *Sycophanta calliditate* & fraude utatur, *Anton. Matthæ. alleg. loc. n. 1.* Inter modos igitur, quibus Concussionis crimen fiat, referunt LL. Romanæ potissimum hos, (1) Si magistratus civilis aliquid extorqueat pecuniæ metu vel ultra salarium exigat. *l. 6. §. 3. l. 1. ff. d. concuss. l. un. C. de super exact. lib. 10. l. ult. C. d. d. concussorib. lib. 10.* (2) Si Magistratus Militaris, Centurio, Metator tale quid commiserit, *l. 3. C. d. cond. ob tur. caus. l. 6. §. 1. & seq. ff. d. off. Præsid.* Alias plures species partim LL. partim Criminalistæ expriment, quas vide late apud *Farinac. qu. iii. n. 45. & seqq.* Variæ nascuntur ex
- 9 hoc crimine actiones. (1) Actio privata, vel *condictio ob turpem causam*, actio in factum in quadruplum intra annum, post annum in simplum, item actio quod metus causa. (2) Actio extraordinaria, qua Judex imploratur ut reum pro qualitate deli & i puniat. (3) Concurrere etiam cum hæc actione extraordinaria potest actio publica Ex l. *Cornelia* de

DE CONCUSSIONE.

de Falsis, vel etiam repetundarum, si Magistratus est, qui ⁴⁴⁷
 accepit. *Constit. Carol. crim.* etiam capitis & gladii pœna di- ¹⁰
 citatur illis, qui juris alicujus vel rei extorquendæ gratiâ
 hominum violentorum factioni se adjunxerit: art. 128.
 Straff der jenigen so bößlich austretten. Quomodo vero
 actiones hæ concurrant, vel altera præjudicet alteri vide
Sigismundum Flach/Colleg. Crim. disp. 3. th. 10. & 11. Anton. Matth.
lib. 47. tit. 7. c. 2.

CAP. V. SECTIO V.
 DE PRÆVARICATIONE.

Ad tit. 15. ff. lib. 47.

SUMMARIA.

1. Prævaricatio unde dicta.	9. 10. Alii modi prævaricationis Ad-
vocatorum.
2. Prævaricatio quid.	
3. Prævaricatores quinam?	11. Advocati & Procuratores Fi-
sci quoq; hoc crimen incurrunt.
4. Quinam propriè vel improprie
tales?	12. Pœna Prævaricatoris in publi-
co Judicio.
5. Quomodo differat Prævaricatio
à Tergiversatione.	13. Pœna in extraordinario Judicio.
6. Num tam accusatores, quam Rei
hoc crimen incurrant.	14. Pœna advocatorum de Jure Ci-
vili & Carolino.
7. Quando & quomodo Advocati
prævaricentur?	15. Pœna Rei prævaricatoris.
8. Quomodo negligentia Advocati
fit Prævaricatio.	16. Probata prævaricatione Sen-
tentia rescinditur.
	17. Ipso jure non est nulla.

Sequitur PRÆVARICATIO: de cujus vocis origine multi ¹
 multa. Eam v., quâ à varicando vel transversum eundo &
 varicibus crurum, quibus, qui laborant, recte incedere
 nequeunt, desumpta, optimam censet *Wesenebecius & An-*
ton. Matthæus ad hunc titulum l. 1. ff. & l. 212. ff. b. t. Translatum
 nempe hoc vocabulum putant ab Aratore aratro incurvo ²
 prævaricante in forum, & Advocatum, qui hinc stat, illinc
 causam dicit. Est a. Prævaricatio Crimen, quo vel accusator, vel ³
 Advocatus cum adversario colludit. & Prævaricatores omnes ³
 illi

Lll 2

illi

- illi dicuntur, qui causam adversariis suis donant, & ex parte actoris, in partem rei concedūt. Vel, qui diversam partem adjuvant prodiā causa suā, vel etiam, qui ex utraq. parte consulerunt. l. 212. ff. d. V. S. l. i. Prævaricator ff. b. t. Ubi notandum bene ex hoc
- 4 titulo: Quod propriè Is prævaricator dicatur, qui in publico iudicio accusaverit, & quod Advocatus impropriè Prævaricator dicatur, si utriq. parti consilium det, Quod si ergo ille privato iudicio vel publico prævaricatus sit, hoc est, prodiderit causam, ille extra ordinem solet puniri. l. i. ff. b. t.
- 5 Differt autem Prævaricatio à Tergiversatione, quæ ei tamen affinis est, & est causa & instituta accusationis desertio. Scil. qui abolitione criminis nondum factā, post iudiciū acceptum animum accusandi deponit, Tergiversator est, non prævaricator, qui in publicis iudiciis punitur multa 5. librarum auri fisco applicanda, ex Scto Turpiliano, vel in extraordinariis iudiciis arbitrarie. l. 1. §. 1. & l. ult. ff. ad Sct. Turpilian. Quæ tamen pœna tergiversationis cessat in infirmi iudiciū hominibus, minoribus, mulieribus, & abolitione impetrata: Cujac. ad ff. iit. ad Sct. Turpilian. Videndum nunc Quinam & quot modis fiant & sint Prævaricatores. Diximus (1.) Proprie esse Prævaricatores, Accusatores in publicis iudiciis, Quærunnt num & Rei hoc crimen incurrant: Et recte dicitur quod non, quamvis enim nemo debeat esse prodigus vitæ suæ, Leges tamen nullibi de illis loquuntur, ut liceat causam impune donare adversario, si quis perire festinet: Quod tamen negandum est de Advocato Rei, qui a que prævaricationis crimen incurrit si causam Rei, quam actoris prodat donet
- 6 & c. Anton. Matthæus d. criminib. tit. 9. cap. 1. n. 3. (2.) Altera Prævaricationis species & impropria committitur ab Advocatis & Procuratoribus, vel causæ Patronis, quando causam, cui patrocinantur, non ex fide defendunt, sed adversario produnt: reticendo manifestanda, & manifestando reticenda, adversam partem potius adjuvantes, suam negligentes.

gentes. l. 4. §. 4. ff. de his qui notant. infam. Cujus prævaricationis Plinius Secundus ille epist. 20. lib. 1. inculsat Advocatū: 8
qui præterierit dicenda, cursim & breviter attigerit, quæ sunt inculcanda, insigenda, repetenda Quod verum esse arbitror, si dolo solo animo fecerit adjuvandam alteram partem, non si negligentia quâdam vel culpâ vel imperitiâ. Cum imputare debeat sibi, qui tali causam orandam dederit. Dolus vero solum inducit hoc Prævaricationis crimen. Magis eum hoc crimen committere largior, qui judicem suspectum eligit & bonum recusat. Quaritur circa Advoca- 9
 tum porro: num Prævaricator sit, *qui inspectis Actoris Instrumentis & cognitis Secretis in adversarii & Rei castra concedit.* Et ita quidem sentiunt plerique Dd. Anton. Matthæus tamen distingvit: num *questio in jure consistat vel in facto & priori casu, putat nullum crimen contrahi, posteriori vero incidere legem Corneliam de Falsis.* utpote, quod illa coerceatur ille, qui instrumenta penes se deposita prodiderit adversario. l. 1. §. 1. ff. ad l. Cornel. de fals. Distingvunt etiam inter Advoca- 10
 tum bonâ pace dimissum & transfugientem, quod hic magis Prævaricator sit, quam ille, quod & tunc ab Advocato fieri creditur, si partem deserat, ut eo magis Adversarii victoriam causæ haberet. In hanc classem redigendi sunt omnino *Advocati vel Procuratores Fisci*, si non accusent debito modo, vel reticeant crimina, vel colludant cum delinquentibus. l. 3. C. d. Advocat. ff. Generaliter enim omnes, qui non bona fide, integritate, studio causam defendunt, sed eam produnt adversario dolo malo, vel reticent occultanda hujus sunt criminis Rei. P. H. D. art. 115. So ein Procurator fürsesslicher gefährlicher weise.

Pœna hujus criminis non unius est generis: Aut enim 12
 Judicium publicum fuit, in quo prævaricatio facta ab accusatore, Et hujus veræ prævaricationis pœna erat TALIO, & accusatio ex l. Publicor. judiciorum. l. ult. C. d. calumniar.

DE PRÆVARICATIONE.

- 450
- 13 *l. 6. §. 2. C. d. cust. reor.* Erat in super pœna infamia *l. 4. ff. b. t.* nec admittuntur ad accusandum. *l. 5. ff. eod.* Quod si vero privato & extraordinario actum fuerit iudicio, eadem pœnâ puniuntur Prævaricatores, qua reus, qui per prævaricationem absolutus est. *l. penult. ff. b. t.* Advocati vero citra ordinem & arbitrarie, de quibus tamen non interest, num in publico vel privato iudicio prævaricati sint. *l. 1. §. 1. §. 1. 4. §. 2. ff. b. t.* Ex constitut. Crimin. art. 15. Advocatus sive in civili, sive criminali causa, damnum restituere debet Clienti: & commodi habetur ratio, quod amisit, pœnâ arbitrariâ corporali vel pecuniariâ reservatâ iudici. Qui si prævaricationis damnatus fuerit infamis fit: quod ob dolum condemnetur. *l. 1. ff. d. his qui not. inf. Farinac. quest. crim. 4. n. 15.*
- 15 Quamvis neget Duarenus. Pœna quoque Res in hoc crimine est, quod in eo, quod sanguinis pœnam non meretur, pro confesso & convicto habeatur. Quod si tandem probata est Prævaricatio, uti probanda necessario est, quia non præsumitur, sententia rescinditur, adeo, ut contra reum absolutum aliâ via experiri liceat. *l. 11. C. d. accusat.*
- 17 *l. 3. §. 13. ff. d. bom. lib. exhib. l. 3. §. 1. ff. b. t.* Ubi tamen sciendum, quod sententia ipso jure non sit nulla, sed per restitutionem in integrum rescindenda, præsertim ob Advocati prævaricationem *Petr. Theod. coll. crim. disp. 3. t. b. 14. lit. 2. Vant. d. nullitat. ex def. process. n. 140.*

CAP. V. SECTIO VI.

DE RECEPTORIBUS.

Ad tit. 16. ff. lib. 47. §. C. cit. de his, qui Latrones vel alius criminibus reos occultaverint.

SUMMARI A.

1. Receptatio quale crimen.	5. Caupones scientes maleficos recipientes tenentur.
2. Et in proprio & alieno receptat fit.	6. Vis & coactio receptatores excusat.
3. Non dolo malo, sed infamis malos recipiens, reus hujus nō est criminis.	7. In genere omnium maleficorum
4. Nisi delinquens sit notorius.	recc-

- receptatio prohibita.
8. Actio duplex.
9. Pena Juris Civilis.
10. Pena arbitraria.
11. Conciliatio LL. contrariorum.
12. Pena eorum, qui Bannitos recipiunt.
13. Quibus casibus pena Receptorum mitigentur vel planè cessent.
14. Epilogus.

EXtraordinarium Crimen est etiam RECEPTATIO. Quæ
 1
 contrahitur ab eo, qui hospitio sciens exceperit latrones, vel
 alios sceleratos homines, eos, ne pœnam incurrerent vel delictum in-
 notesceret, occultant, item, qui pecuniâ acceptâ cum apprehendere
 latrones possent, vel parte surreptorum dimittunt. l. i. ff. h. t. Ubi:
 pessimum genus receptatorum vocatur, ex eo, quod si non essent, diu
 latere nemo possit. Non refert hic, num quis in suo vel alieno
 2
 recipiat. Vult. Jurisprud. Roman. lib. l. c. 47. Cujac. in P. ff. d. Re-
 ceptat. Pro talibus vero non habendi, qui ignari sunt illo-
 3
 rum, quos recipiunt, conditionis, præsertim si Caupo-
 nes sint, vel stabularii, vel nautæ, quorum munus est reci-
 pere & hospitium præbere. Quæ tamen ignorantia vide-
 4
 tur esse suspecta, si delinquentes sint notorie malefici Pro-
 sper. Farinac. consil. crim. 37. n. 1. Bossius in tit. de Rapin. n. 1. Quod
 5
 si enim & illi sciant, qui alias publicum diverforium exer-
 cent, non videntur expertes omnis criminis, nisi eos Ma-
 gistratui indicent. Tiber. Decian. lib. 5. c. 51. n. 70. Gail. lib. 2. d. P. P.
 6
 6. 10. nisi coacti ita fuerint ab illis, quos receperunt, ut sine
 vitæ periculo eos indicare non potuerint, nec eis hospitium
 denegare vel possessionem, quod eam vi, vel armis arripue-
 rint. Sic excusantur quoque ab hoc crimine, qui demum
 post aliquot dies indicant receptatos, vel eo sine recepe-
 runt ut indicent. Tenendum hic porro illud est, quod in
 7
 genere omnium delinquentium receptatores hic intelli-
 gantur ob Rubricam. C. D. bis qui latron. vel alius, & c. Nec re-
 fert num Crimen sit publicum, vel Privatam, furtum, abi-
 geatus & c. Anton. Matthæus. d. crim. tit. 10. c. 1. n. 4. Actio pro-
 8
 inde ex hoc crimine nascitur duplex. (1.) Civilis & Privata, quâ
 convenitur e. g. Receptor furis. & c. Vel (2.) Extraordinaria, quæ
 datur contra eum, qui recepit, & qui nullâ alia actione conveniri
 potest.

- potest. *Duaren. in Commentar. ad tit. ff. d. Receptorib.* Pœna non
 9 uniformis Jure Civili huic Crimini præscribitur. Eadem enim pœ-
 na jubetur receptoribus, quæ receptis, imponi *l. i. ff. b. c.* Cui
 concordant multæ aliæ LL. quæ receptatores æquali pœna affici
 mandant. *l. 3. §. 12. ff. d. Scl. Silan. l. 9. C. ad l. Jul. d. Vi & c.* contra sunt
 LL. quæ pœnas non æquales distitant, uti patet *in receptoribus*
abigeorum l. ult. ff. d. abigeis l. 39. §. mulierem ff. ad l. Jul. d. adult. & alijs.
 10 Verum quicquid sit, antinomix vel veræ vel apparentis, Videtur
 esse potius statuenda huic crimini pœna arbitraria, pro qualitate
 & quantitate debiti mitior vel asperior *Greg. Tholoson. lib. 37. Syn-*
 11 *tag. c. 15. Decian. lib. 5. c. 51.* Communiter tamen Leges Civiles appa-
 renter sibi contrarias conciliant, quod nempe eadem pœnâ ille sit
 afficiendus, qui receptor est societate quâdam & communione
 lucri talis; mitius vero puniatur, qui tantum receperit: excepto
Crimine L. Majest. Anton. Matth. d. crim. ad l. 47. tit. 10. cap. 2. n. 3.
 12 In Imperio Romano Receptatores bannitorum & violatorum pacis
 publicæ pœnam violatæ pacis incurrunt. *Constitut. Bom Lande*
Frieden anno 1546. pr. §. Es soll auch den tit. Von Pein der Friede-
 13 *brecher. Vid. Cam. p. 2. tit. 20.* Mitigatur vero, vel plane cessat pœna
 Receptorum, si personæ fuerint receptæ, sanguinis vel matrimo-
 nii vel alio quopiam proximitatis vinculo conjunctæ, & quidem
 argumento desumpto à minori ad majus, putant liberos & Paren-
 tes, Virum & Uxorem, prorsus excusandos, quod illa pœna dicatur
 mitigari in cognatis & adfinibus; *l. 2. §. ult. ff. b. c.* Quod tamen Dd.
 limitant, nisi & complices fuerint delicti vel socii; quod societas
 probri non excuset, sed incuset. *Anton. Matthews. tit. 10. cap. 1. n. 3.*
 Vide plura apud *Menoch. d. A. J. Q. c. 583. n. 6. Decian. tract. crim. l. 5.*
c. 51. Jodocum Damboud pr. crim. cap. 134. Quomodo vero sola scientia
 criminis futuri vel præteriti gravet conscientium sine receptione
 explicat & late diducit. *Petr. Theod. Coll. crim. disp. 3. th. 15. lit. C. Adde*
Sigum. Flach Colleg. crim. disp. 3. th. 33. Jul. Clar. lib. 3. sent. qv. 87. §. ult.
 14 *Menoch. d. A. J. Q. lib. 2. c. 355. n. 2. Harprecht. d. P. J. ad §. 5. Inst.* Et hæc
 sunt illa crimina, de quibus adhuc Extraordinariis nobis dicendū
 fuit, De cæteris enim, quæ iis annumerantur, ut Abigeatus, de quo
 est *tit. 14. lib. 47.* item de furibus *Balnearius, Crimine Expilatæ heredita-*
tis, Termino Moto & c. jam dictum est. *Disp. 1. circa Divisionem Furti.*
 SUMMO VIRTUTUM OPTIMARUM AUTORI,
 VITIORUM PROFLIGATORI MAXIMO, LAUS
 & GLORIA PERPETUA, SEMPITERNA!

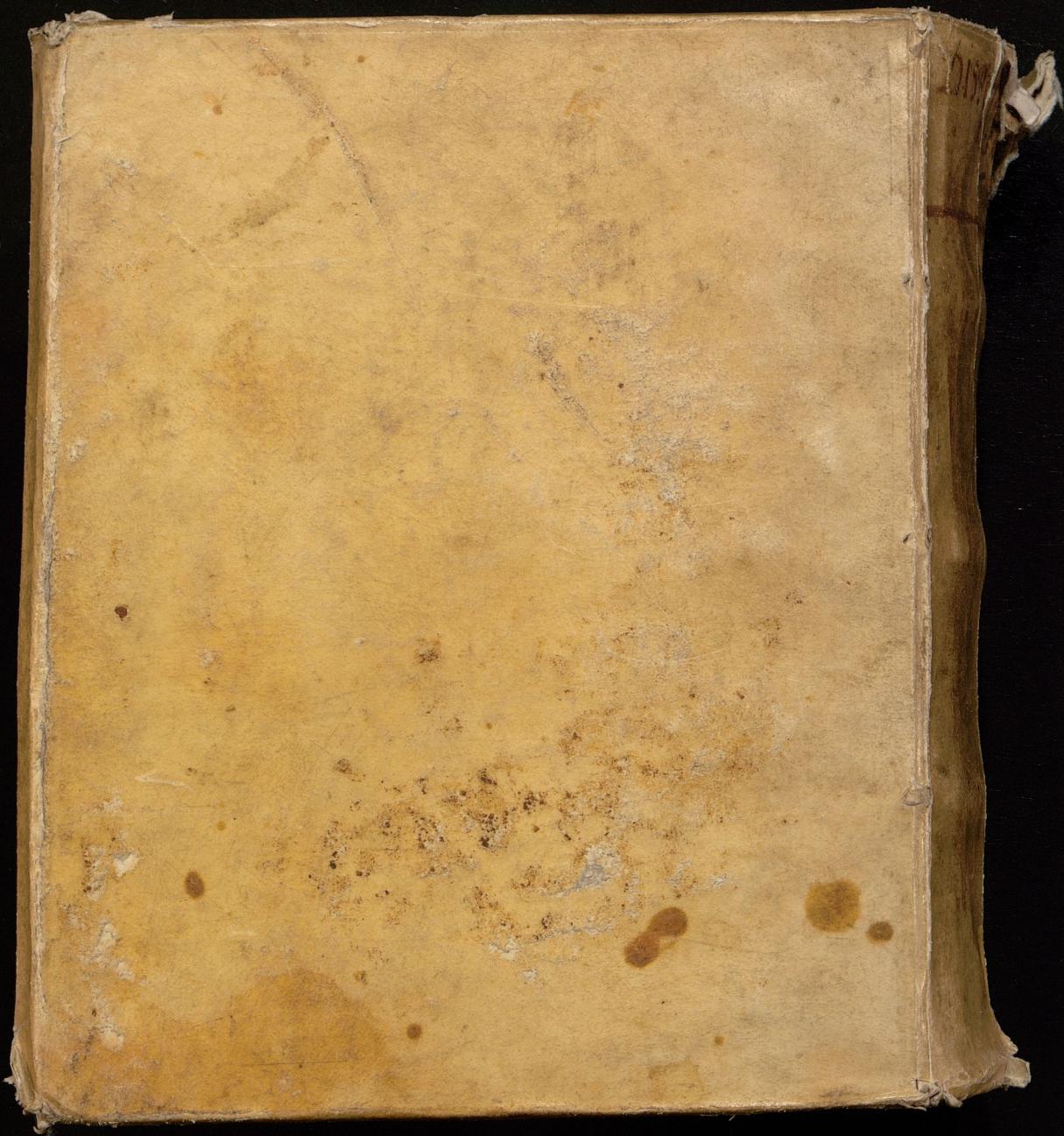
AB: 153595

X2617270

R

Vb 17

PRIM
lfun
A
Mul.
d. fa
is ju
Ord,
recht
ne n
ne b
cuni
ante
tiis i
t in
tan
est.
ingt
or. c
th. r

B.I.G.

Farbkarte #13

24

Q. D. B. V.
COLLEGII CRIMINALIS PUBLICI
DISSERTATIO SEXTA

De
**CRIMINE REPE-
TUNDARUM, FRAUDATÆ
ANNONÆ, AMBITUS, PECU-
LATUS, SACRILEGII,**

Nec non
DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.

Quam
Consensu Magnifici Jctorum Ordinis
in Academia Wittebergenfi
PRÆSIDE
VIRO NOBILISS., CONSULTISS., EXCELLENTISSIMO
DN. WERNEROTHEODORO MARTINI,
J. U. D. & PAND. P. P. CELEBERRIMO, CONSLI-
LIARIO SERENISSIMI ELECTOR. SAXON. CURIÆ ELE-
CTORALIS, CONSISTORII ECCLESIASTICI, FACULTA-
TIS ET SCABINATUS ASSESSORE GRA-
VISSIMO,

DN. Patrono, *Præceptore ac Promotore maxi-
mè venerando,*

Publicæ ventilationi exponit,
DANIEL CALOVIUS,

Marggrabovvâ-Pruffus.
In Auditorio Jctorum A. D. XIV. Junii.

WITTEBERGÆ, LITERIS MICHAELIS Bendi / Anno 1666.

17

